

Naročnina mesečno 25 Din, za inozemstvo 40 Din — nedeljska izdaja celoletno 96 Din, za inozemstvo 120 Din

Uredništvo je v Kopitarjevi ul. 6/III

Telefoni uredništva in uprave: 29-92, 29-93, 29-94, 29-95, 29-96 — Izhaja vsak dan zjutraj, razen ponedeljka in dneva po prazniku

SCLOVENE

Cek. račun: Ljubljana št. 10.650 in 10.349 za inserate; Sarajevo št. 7563, Zagreb št. 39.011, Praga-Dunaj 24.797

Uprava: Kopitarjeva ulica št. 6.

Chamberlainovo pismo

Kar naenkrat, čez noč, je nad vso evropsko politiko zavladalo vprašanje angleško-italijanskega zblizanja. Če kdaj, je Anglija prav sedaj, ko državni odhajajo na počitnice, pokazala, kako mojštrka je v zunanje političnih okretostih. Mislili smo, da so razgovori med velesilami običali v slepi ulici, kjer bo prepri postal čedalje hujši dokler ne bo prišla eksplozija. Tako pa je Anglija s silno spretno kretnjo, ki povsem odgovarja njeni gibčnosti v zunanje političnih zasnovah, odprla ventil, skozi katerega je odpuhtela vsa opojna sopara, nato pa obrnila pozornost preprijočih se državljanov na druga, bolj nasmejana polja. Angleški ministrski predsednik Chamberlain, ki se je v potrpežljivosti in modrosti izvežbal pri ribolovu, ki je njegova edina strast v življenju, se je usedel za mizo in napisal ljubeznivo pismo — Mussoliniju. Včeraj smo brali, da je dobil odgovor iz Rima in da sestavlja sedaj podobno pismo na — Hitlerja. Španija je stopila v ozadje, strupene debate o prostovoljnih in priznanju generala Francea so pozabljene, neznosno vzdušje se je blagočeje razblinilo.

Posttranska stvar je, kdo je za to dobrodejno korespondenco dal prvo pobudo. Nekateri pravijo, da je to bila Italija sama. Drugi zopet zatrjujejo, da jo je sprožila Anglija. Bolj verjetno je drugo, kajti latinski značaj je manj dostopen za take korake, ki so navidezno protislovni in se upirajo pravni doslednosti, ki pa so v angleški diplomaciji stoletna navada in odgovarjajo tudi praktičnemu čutu angleškega človeka, ki ga je skrb za varnost svetovnega imperija tako ustrojila, da mora računati takorekoč z vsemi sredstvi, ako hoče, da ga obvaruje pred razpadom. Mnogo bolj važna za ta nepričakovani preokret v vsej evropski politiki pa so ozadja, iz katerih je ta pobuda izšla in ki dajejo politično razlago za korak, ki ga čustvena presoja skoraj ne more odobriti.

O vsebini pisma, ki sta jih izmenjala Chamberlain in Mussolini, dejansko ni znano nič. Vse, kar so o njih napisali, so gole domneve časnika ali radoznajni podrejeni uradnikov zunanjih ministrstev. Ti vedo mnogo povedati, da sta si italijanski in angleški ministrski predsednik pisala o Španiji, o novem zapadno-evropskem varnostnem paktu, o Sredozemlju in podobno. Če prav razumemo angleško politiko, se nam zdi malo verjetno, da bi se bil Chamberlain, ki je posegel osebno v razplet zunanje politike, še ukvarjal v podrobnostih s španskim vprašanjem ali z odborom za neumešavanje, ki sta diplomatsko govorjeno »mrtvi vprašanji, odkar so v Londonu pokazali nepremostljiva nasprotja med dvema taboroma, ki z usti sicer govorita o sporazumu, v srcih ga pa ne marata, ker ne odgovarja njunim političnim interesom. Chamberlain je moral načeti čisto druga vprašanja, mnogo bolj obsejna in bolj splošna, kot je miritev prepira o Španiji.

Italija in Nemčija na eni, Francija in Rusija na drugi strani, hočejo še nadalje eksperimentirati na španskem polotoku. Hudomušni angleški časniki je zapisal, da je to njihovo vojaško vežbališče, kakor tudi torišče, kjer druga drugo naskakujejo politične ideologije. Chamberlain, ki je mnogo manj filozof, kot njegov zunanji minister Eden, a je zato bolj praktičen blagajnik imperija in varuh njegovih gospodarskih potov, je mnenja, da to Anglijo ne sme toliko brigati, kakor vprašanje, kako naj ostanejo angleške pravice na španskem polotoku neokrnjene in angleške pomorske ceste sredi trenja obeh taborov, ki se za Španijo pulita, neobremenjene in svobodne. Naj preizkušajo po frontah državljanske vojne v Španiji najmoderneje izume v oboroževanju, naj drug drugega pokončavajo, ako ima Anglija le trdna jamstva, da nikdo ne bo motil njene poti skozi Sredozemsko morje in ji gospodarji Španije ne bodo branili odvažati železnih rud, odnosno bodo redno plačevali obresti za izposojeni denar. Glavno za Anglijo je, da si v miru zaščiti svoje zveze v Sredozemskem morju. Bržkone je torej prvo ozadje Chamberlainovega pisma Mussoliniju želja, da v bodočnosti italijanska politika v Španiji ne bi bila več nevarna angleškim interesom. Če je nevarna komu drugemu, to Anglijo ne sme prvenstveno zanimati.

Obstojta pa še drugo ozadje, ki ga bomo opazili šele, če nanj posvetimo luč evropske zgodovine. Španija v Sredozemskem morju nikdar ni igrala nobene vloge, čeprav se nahaja na takšni zemljepisni legi, da bi ga morala vodilno nadzirati. Sicer se je po imenu Španija udeležila sporazuma o Sredozemskem morju, ki sta ga leta 1904 podpisali Francija in Anglija, toda pomenila v tej zvezi ni prav ničesar. Ko da bi je ne bilo zraven. Tudi pozneje v svetovni vojni, ko je Španija na papirju ostala nevtralna, dejansko pa pomagala Nemčiji, v resnici ni mnogo odtehtala in se zavezništvo velesile, ki bi hile med svetovno vojno lahko z njo napravile kratek proces, zaradi tega niso nič razburjale. Eno vodilnih načel angleške zunanje politike na tem prostoru je, da Španija v Sredozemskem morju tam, kjer tečejo velike angleške imperialne ceste, ne sme ničesar pomeniti ali vsaj ne sme pomeniti mnogo. In tako naj ostane tudi v bodočnosti. Naj se naseli na španskem polotoku ta ali oni ideološki tabor, samo da v ničemer ne vpliva na razmerje moči velesil in sredozemskem področju. Bolje je kajpada, da ne postane marksističen.

Mimo Španije je treba torej iti naprej. Anglija se ob njej ne sme zaustaviti, še manj pa si ob njej zobovje lomiti, ko na vojno do leta 1938 itak še ni pripravljena. Chamberlainu, ki se osebno za obupne debate v londonskem odboru za neumešavanje ni zanimal, lebdi pred očmi varnost vsega angleškega imperija in pri zasledovanju tega, za njega edino praktičnega cilja, si je dejal, da je na vsak način treba iti naprej mimo španske polomije in si z neposrednimi stiki z Italijo — in morda tudi z Nemčijo — ustvariti vse predpogoje in dobiti vsa jamstva, da bodo imperialni interesi zaščiteni. Iz navedenih dveh osnovnih ozadij se je bržkone rodila pobuda za Chamberlainovo pismo Mussoliniju, nadalje pa tudi iz modrega spoznanja, da bo šef italijanske vlade, ki je v pogledu časti zelo tankočuten, angleški korak

Romunski kralj v Ljubljani

Na potovanju z Brda v Miločer

Od leve na desno: Romunski prestolonaslednik Mihail, romunski kralj Karel II., knez namestnik Pavle

Ljubljana, 3. avgusta.

Danes se je Nj. Vel. kralj Romunije Karel vrnil po dvodnevem bivanju na Brdu in na Bledu v

Ljubljano, skozi katero se je peljal na Brdo v nedeljo zvečer. Skozi Ljubljano je potoval danes ob 18.10 s posebnim dvornim vlakom, pred katerim je deset minut poprej vozila izvidnica. Dvorni vlak je imel 8 vagonov ter je bil zastražen s stražo naše kraljevske garde. Z dvornim vlakom so poleg kralja Karla potovali tudi romunski poslanik na našem dvoru, minister Cadere, dvorni maršal Urdeanu, generalni inspektor Pavelescu in adjutant Radu ter še drugo spremstvo. V imenu našega dvora je spremljal romunskega kralja dvorni adjutant general Dekaneva.

Na kolodvoru v Ljubljani so pričakovali romunskega kralja g. ban dr. Marko Natlačen, general Popadič, orožniški polkovnik Barle, železniški ravnatelj dr. Fatur z vojaškim delegatom polkovnikom Nedeljkovičem, policijski upravnik dr. Hacin, policijski poveljnik Bedenk ter drugi odličniki. Ko je vlak točno ob 18.10 privozil, je izstopil general Dekaneva ter povabil v imenu romunskega kralja g. bana in generala Popadiča v salonski voz. Z obema tukajšnjima odličnikoma je romunski kralj ostal nekaj minut v prisrčnem razgovoru. Nato je vlak takoj nadaljeval vožnjo proti Zagrebu ter bo jutri zjutraj ob 8 v Splitu, kjer bo romunski kralj že pričakoval parnik, ki ga takoj odpelje v Miločer, kjer bo romunski kralj obiskal svojo sestro, našo kraljico Nj. Vel. Marijo.

Romunski poslanik Cadere je izstopil v Ljubljani ter se vrnil takoj na Bled. Izjavil je, da je kralj Karel izredno zadovoljen s svojim dvodnevним bivanjem v Sloveniji. Poslanik Cadere bo na Bledu preživel svoje počitnice.

Na lovu v kamniških planinah

Davi ob 7 se je odpeljal na Brdo kralj Peter II. Na Brdu so ga že čakali romunski kralj Karel II. in knez namestnik Pavle. Nato so se vsi skupaj odpeljali proti Kamniški Bistrici. Tam so prebili ves dan na lovu in v lepi lovski koči, ki je zgrajena že nekaj let, Romunski kralj, ki je znan kot dober lovec, je imel dosti sreče in je sestrelil štiri gamse, knez namestnik pa enega. Okrog 6 so se vrnili na Brdo. Lovu so prisostovali tudi princesa Olga, princ Nikolaj, princesa Elizabeta in princ Aleksander, sin kneza namestnika. Na Brdu so se vsi prav pristrčno poslovlili od kralja Petra, ki se je takoj vrnil na Bled. Ob pol 7 se je odpeljal z Brda romunski kralj Karel II. na postajo Kranj, kjer je že čakal dvorni vlak. Kralja Karla II. so spremljali na postajo knez namestnik Pavle, knežinja Olga, grški princ Nikolaj, princesa Elizabeta in minister dvora Milan Antič. Vsi so se prav pristrčno poslovlili od romunskega kralja, ki je ob 7 odpotoval dalje proti Splitu, kjer bo v Miločeru obiskal svojo sestro kraljico Marijo.

Predsednik vlade pri kraljici Mariji

Miločer, 3. avgusta. AA. Danes dopoldne je Nj. Vel. kraljica Marija sprejela v avdienco in dvorcu Miločer predsednika ministrskega sveta in zunanje ministra dr. Milana Stojadinoviča.

V Parizu so prepričani:

„Španska zadeva“ med Anglijo in Italijo že urejena

Pariz, 3. avgusta. c. Tukajšnji diplomatski krogi zelo živahno spremljajo pogajanja med Italijo in Anglijo. Posebno so tukaj prepričani, da je sedaj že gotovo, da bo Eden oktobra ali pa vsaj v začetku novembra odšel v Rim, kjer bo zapečatil nekakšen načelen sporazum med Italijo in Anglijo. Do tega sporazuma bo prišlo največ na ta način, da bo Zveza narodov v septembru priznala italijansko cesarstvo v Abesiniji in se bo nato Italija zopet vrnila za zeleno mizo v Ženevi. Seveda je pri tem marsikaj še nejasnega, toda v Franciji so kljub temu precej nevzorni zaradi tega zblizanja med Italijo in Anglijo.

Tukaj so namreč že prepričani, da je »španska zadeva« na nek način med Anglijo in Italijo že urejena. Sedaj se je našla v Evropi velesila, ki bo z Italijo na nek način uredila razmere v Evropi.

Vendar pa v Franciji še ni opaziti nejevolje zaradi tega zblizanja med Italijo in Anglijo. V Franciji si tudi prejšnji radikalnejši levičarski režim ni mogel jasno predstavljati, da bi bila kdaj mogoča vojna med Italijo in Francijo. Francoski generalni štab pa sploh nikdar ni opustil terjati od vlade, da je italijansko zavezništvo ali pa vsaj nevtralnost Italije v slučaju vojne z Nemčijo nujno potrebna. Leta 1934 je že Daladier po de Jovenelu ponudil Mussoliniju direktorij štirih velesil in leta 1936 je Laval sklenil tajni pakt z Mussolinijem, ki ga Francija tudi še ni odpovedala. Tokrat je nerazumno največ v tem, ker se bosta Anglija in Italija sporazumeli za ravnotežje v kolonialnem vprašanju, seveda tako, da Nemčija zopet ne bo dobila nič kolonij, ker tako daleč sporazum med Hitlerjem in Ciano v Berchtesgaden ne gre, toda pred Nemčijo bo le ostala sama zase Francija, ki se bo morala nato sporazumeti z »obubožano Nemčijo«. Toda dobro poučeni krogi mislijo, da ta pogled iz oči v oči med Nemčijo in Francijo ne bo tako težak. Razmerje med Nemčijo in Francijo je sedaj vsaj že pol leta vsaj na gospodarskem polju skoraj da odlično. Na račun splošnega pomirjenja v Evropi bi se slednjič vendarle uredilo vprašanje

Dunajska vremenska napoved: pospešena razjasnitev.

Zagrebska vremenska napoved: lokalno poslabšanje vremena.

Zemunska vremenska napoved: V severno-zahodnih krajih se bo postopno zjasnilo, drugod bo pa prevladovalo oblačno z dežjem ponekod.

smatral za počastitev, saj je takorekoč prvič, da se angleška vlada obrača nanj s priznanjem in spoštovanjem, odkar je Italija postala svetovna velesila.

Razumemo, da je obseg, ki ga je korespondenca med Londonom in Rimom sprožila, zelo velik in da se ne more nanašati samo na Španijo, ki je le nekakšen incident v območju angleške zunanje politike, ampak da obema vsa polja, kjer Anglija misli, da ji je sodelovanje z Italijo koristno in celo potrebno. Pričakovati moramo torej na novi osnovi, ki jo je Chamberlain dal evropski politiki, zanimivih razpletov. Slišali bomo o francoskih očitkih, čuli bomo tudi o nemški ljubosumnosti. Odmevi bodo številni, vsestranski, tudi ostri. Drugače tudi biti ne more, če tako ogromna država, kot je Anglija, išče trajnih temeljev, na katerih bi mogla mirno počivati in skrbeti za dobrobit svojih državljanov. Od protislovnosti angleške zunanje politike je že mnogokrat svet imel velikih koristi. Imel jih bo brez dvoma tudi sedaj.

sirov, posebno še zato, ker se zdi, da je Van Zeeland v sporazumu z Rooseveltom odklonil misel o svetovni gospodarski konferenci, ki naj se v prvi vrsti spremeni v nekako pripravo za »solventnost« tistih, ki sirov ne morejo plačevati in to je seveda Nemčija. Obzorje je tako obsežno, da »španska klanje« mora še nekaj časa trajati, da se igra prehitro ne razkrije.

Bela Kun, Krilenko ...

Zopet cela vrsta odličnih boljševikov zaprta

Varšava, 3. avgusta. TG. Iz Moskve poročajo, da je aretacija bivšega boljševskega diktatorja na Madžarskem zloglasnega Bela Kuna potrjena. Aretiran je bil na izrecno zahtevo Stalina samega na podlagi gradiva, ki se je nahajalo med Gorkijevo zapuščino. Moskovski časopisi imenujejo Bela Kuna »lopolov, tolovaški tip, zverinski zločinec, javni škodljivec, izkoriščevalec proletarijata, zapravljivec, goljuf, pohotnež...« Istčasno z Bela Kunom so zaprli tudi nekaj drugih vodilnih komunistov, med katerimi se nahaja komisar za pravosodje Krilenko in komisar za poljedelstvo Černov. V Ljubljano je bil poslan tudi Moskvin c. eden od vrhovnih šefov Kominterne, nadalje Arosijev, načelnik oddelka za kulturne odnose z inozemstvom in Fechner, načelnik oddelka za Poljsko in Baltyke države v zunanjem komisariatu. — Krilenko je kot vrhovni državni tožilec od l. 1917 dalje v vseh velikih procesih na stolice obsojenec izročil rabljen. Na tisoce in v desetine tisocev pa gredo številni oni žrtve, ki jih je Krilenko z »okrajšanim sodnim postopkom« spravil pred rablja. Njegova aretacija je vzbudila največjo senzacijo.

Pariz, 3. avgusta. AA. (Havas.) Iz Moskve poročajo, da so se tamkaj raznesli glasovi, da so generala Petrovskega, delegata komisarijata za ukrajinske zadeve in sina Gregorja Petrovskega, predsednika centralnega izvršilnega odbora v Ukrajini, ustrelili. Tudi govore, da so aretirali admiral Orlov, namestnika komisarija za narodno obrambo in poveljnika sovjetskih pomorskih sil. Dalje se je razširil glas, da so aretirali tudi admiral Viktora, poveljnika sovjetskega brodograja na Daljnem vzhodu in generala Ka-

čirina, poveljnika vojaškega okrožja na Kavkazu.

Predsedstvo osrednjega izvršilnega odbora je potrdilo imenovanje Boldirova za komisarja za ljudsko zdravje. O usodi doedanjega komisarja ne poročajo ničesar. Kaminski je že četrti ljudski komisar, ki je izginil, ne da bi se o njem kaj izvedelo.

Do sedaj je „izginilo“

16 generalov

Pariz, 3. avgusta. b. »Matine« poroča, da je maršal Vorosilov pod izgovorom boleznj podal ostavko na položaj predsednika odbora za čiščenje sovjetske armade. Dosedaj je izginilo 12 brigadnih in 4 armijskih generalov ter nad 100 polkovnikov in okoli 2000 nižjih častnikov. Namesto Vorosilova je prevzel vodstvo v tem odboru Jegorov. »Excelsior« poroča, da je med aretiranci tudi admiral Viktorov, poveljnik sovjetskega brodograja na Pacifiku. Med jetniki sta tudi general Pomarančev, poveljnik vojne letalske akademije v g. Tribine, voditelj tako zvane samostojne letalske policije.

Na Daljnem vzhodu

Tokio, 3. avgusta. b. Po vesteh iz Nankinga so diplomatski odnosi med Kitajsko in Japonsko stvarno prekinjeni. Izvajajo se na obeh straneh vedno večje priprave za bodočo vojno. Nankinska vlada je mobilizirala vse gospodarske panoge za borbo proti Japonski.

Drugi važnejši novice z Daljnega vzhoda ni.

Devet potnikov zgorelo v italijanskem letalu v Sudanu

Kairo, 3. avgusta. TG. Reuter poroča o strašni nesreči, ki se je pripetila velikemu italijanskemu tromotornemu letalu, ki je iz Italije letelo v Abesinijo. Na svojem dolgem poletu naj bi pristalo na letališču Vadi-Halfa v angleškem Sudanu. Toda tik pred pristankom se je z višine komaj 50 metrov kar naenkrat kotilo na tla, kjer so posode z benzinom takoj eksplodirale in se je to najmodernejšo letalo v par sekundah spremenilo v ogromen krea, iz katerega so plameni sikali visoko proti nebu. V letalu so se nahajali štiri potniki italijanske narodnosti, vsi višji uradniki kolonialne uprave, ter dva pilota, en mehanik, en radiotelegrafist in

en strežnik. Na kakšno reševanje sploh ni bilo možnosti misliti, ker je okrog pogorišča nastala takšna vročina, da se nikdo ni mogel približati. Vsa devetorica je zgorela pred očmi strmečih, ki so ta prizor gledali iz bližine. Šele po dveh urah so se mogli letalu približati, požar pogasiti ter začeti preiskavo. Trupla ponesrečencev niso bila več ničemer podobna, ampak samo kepe oglja brez vsake oblike.

To je sedaj v enem tednu že tretja velika letalska katastrofa. Prva je bila v Belgiji, druga na Švedskem, tretja je sedaj v Sudanu. Število mrtvih žrtve znaša skupno 28.

Glasovi o konkordatu

„Obzor“:

Hrvati in konkordat

Zagrebaški »Obzor« od 2. t. m. prinaša zelo zanimiva izjava o »ozadju gonje proti konkordatu«. Pravi v glavnem sledeče:

Sedaj se lahko bolj določno opozarja na ozadje gonje proti konkordatu, ker je po preteku borbenih dni lažje točneje oceniti metode in cilje onih činiteljev, ki so se tako zelo zavzeli proti ratifikaciji sporazuma med Sv. stolico in Jugoslavijo. Ta gonja je bila vestransko organizirana in je zbudila pozornost in začudenje tudi v inozemstvu, kjer se sprašujejo, kako so mogli krogi, ki se sicer ponašajo z »integralnim jugoslovanstvom«, raznetiti najhujše verske in plemenske strasti, da preprečijo ratifikacijo konkordata.

Glavni nasprotniki konkordata so srbska pravoslavna hierarhija, JNS in razni integralisti od Ljotića do belgrajskih masonarije, čije vodje so se, kakor je »Samoupravac« dokazala za bivšega ministra Vaso Jovanovića, odeli v pravoslavno togo; žalbost se jim je do neke meje pridružila tudi belgrajska »združena opozicija«. Tudi razna nacionalna društva, ki sicer venomer pojejo »brat je mio, koje vere bios, so šla v boj zoper sporazum s katoliško cerkvijo.

Kakšni so razlogi te gonje? Prvi razlog je, ker gotovi krogi sploh ne žele, da bi se odnosa naše države s katoliško cerkvijo uredili in da bi se na ta način katoliški cerkvi priznala kakšna enakopravnost. Ker tega ne smejo odkrito reči, so vrgli v srbsko javnost krilatice, da konkordat daje katolištvu predprave, katerih pravoslavna cerkev ne uživa in katere oškodujejo pravoslavje. To pa je popolnoma izmišljeno, ker kaj takega v naši državi sploh ni mogoče in noben pameten človek verjeti ne more. Dr. Stojadinović je v Lozovu izjavil, da on nikdar ne bi dovolil, da bi sporazum s katoliško cerkvijo pravoslavno cerkev oškodoval ali podrejal rimokatolištvu. Isto je izjavil minister Cvetković v Svirliju. Vsi poznajo udanost dr. Stojadinovića pravoslavni veri in cerkvi, kar je večkrat praktično dokazal. Sicer pa je treba proučiti konkordat sam, da uvidimo neutemeljenost take gorostasne trditve. Rimokatoliška cerkev sama bi se branila položaja, ki bi ji dajal večje pravice nego jih ima pravoslavna cerkev, saj bi to bilo tako nemodro in nedržavniško, da kaj takega Sv. stolici noben človek ne more imputirati. Sicer pa je konkordat vseskozi delo bivših integralističnih režimov in znano je, kdo ga je redigiral skupaj z zastopniki Sv. stolice od paragrafa do paragrafa! Z eno besedo: gotovi višji hierarhi srbske pravoslavne cerkve sploh ne želijo, da bi se katoliški cerkvi priznal enakopraven položaj v državi.

Drugi razlog gonje proti konkordatu je upanje JNS in opozicije sploh, da bi morala vlada dr. Stojadinovića pasti, ako ji ne uspe, da se konkordat ratificira. To upanje pa je jalovo. Najbolj kritični moment borbe za in proti konkordatu je premagal. Dr. Stojadinović v tem vprašanju ne bo napravil nobenega umika. Minister Cvetković pa je celó izjavil, da vlada ne smatra za svojo nalogo samó, da izvede ratifikacijo konkordata, ampak da hoče tudi rešiti hrvaško vprašanje. Vprašanje konkordata je bila zadnja bilka, za katero se je skušala prijeti JNS s pomočjo borbenega pravoslavja in belgrajske framacije, pa se je ta bilka odtrgala. Vlada dr. Stojadinovića ima vse pamestne elemente države za seboj, tako da je njen položaj danes trdnější nego kdajkoli.

Ostane samo vprašanje, kako se bo držala pravoslavna hierarhija. Ali se bo pomirila s dejstvom, da bo katoliška cerkev v državi njej enakopravna? Ali bo uvidela, da je tako v interesu pravoslavja kakor v interesu države, da se odnosa države s Sv. stolico normalizirajo? Hrvati, zaključuje »Obzor«, smatrajo vprašanje konkordata za važno v prvi vrsti zaradi tega, ker je to vprašanje bistveno v zvezi z vprašanjem enakopravnosti med jugoslovanskimi narodi v državi sploh. Iz gonje proti konkordatu so Hrvati zopet enkrat in sicer lopot z vso jasnostjo spoznali, kakšno je dejansko stališče JNS nasproti Hrvatim in Slovincem. To je jako važno in bo imelo dalekosežne posledice za bodočnost. Te posledice vsekakor za integraliste ne bodo blagonosne!

„Le Moment“:

„Inozemski vplivi ...“

— Bukarešta, 3. avgusta TG. Tukajšnji »Moment« objavlja dopis svojega belgrajskega dopisnika Viktorja Schweigerja o »boju med srbsko pravoslavno cerkvijo in vlado dr. Stojadinovića«. Članek je brez dvoma črpal nekatere podatke na dobro poučenih merodajnih mestih in je zaradi tega članek sam verna slika dejanskega položaja.

Članek najprej razlaga, kako je spor okrog konkordata nastal. Pravi, da pokojni patriarh ni delal nikakih težav, ampak da je uprav njegova bolezen dala priložnost nekaterim pravoslavim cerkvenim krogom priložnost, da so razvili delovanje, ki ni bilo v skladu s patriarhovim stališčem o konkordatu. V članku je, očividno so imeli škodljiv vpliv nekateri ruski priseljenici, izražajo pa upanje, da bo harmonija med državo in cerkvijo vzpostavljena in da bo »novi patriarh, pri kateremga volitvi igra vlada odločilno vlogo, vodil srbsko pravoslavno cerkev v pravem duhu sv. Save«. »Nedvomljivo je, da je vprašanje konkordata samega igralo postransko, drugovrstno

vlogo. Borba je čisto političnega značaja. V kolikor tiče enakopravnosti je pravoslavna cerkev dobila popolno zadoščenje, politična opozicija pa jasn odgovor od strani večine v narodni skupščini.

V drugem delu prehaja članek na proučevanje zunanje političnih vplivov, ki so pri krizi okrog konkordata igrali svojevrstno vlogo. Schweiger piše: »Na koncu moramo sedaj samo še ugotoviti, da so se v to borbo — ki je bila umetno izzvana — vmešali tudi inozemski interesi. Neki agenti tujih držav so borbo proti konkordatu izkoristili, da z vsemi sredstvi kompromitirajo Stojadinovićevo vlado. To je tudi razumljivo, kajti vlada dr. Stojadinovića je prav na zunanje političnem področju imela najbolj vidne uspehe. Nekateri tuje države, ki so danes izraz ljudske fronte, bi rade v Jugoslaviji zopet zavzele postojanke, ki so jih izgubile, poveljujejo postojanke, ki Jugoslaviji niso dovolile, da bi vodila lastno in svobodno politiko. Vlada dr. Stojadinovića je Jugoslavijo rešila tega ponižujočega položaja, ki velja samo za kolonije.«

Iz tega jasno izhaja, zaključuje članek, »da je bil konkordat samo povod za to, da se nekateri pravoslavni škofje priključijo skupni fronti zedinjene in neodvisne Jugoslavije.«

„Journal de Genève“:

„Cena za zedinjeno Jugoslavijo“

Zeneva, 3. avgusta. TG. »Journal de Genève« objavlja uvodnik o jugoslovanskem konkordatu in o notranje političnih težavah, ki so zaradi njega nastale. Članek pravi, da se je položaj sedaj že pomiril in da ne bo več težko najti pravega izhoda. Glavna ovira za sporazum, tako piše »Journal de

Genève«, pa je dejstvo, da je v stari Srbiji pravoslavna cerkev bila v državi in se je tudi v državo islovetila. Toda stare Srbije ni več. Nastala je Jugoslavija. Jugoslovanska država mora enakomerno in enakopravno postopati s katoliškimi Sloveni in Hrvati, s pravoslavniimi Srbi ter z mohamedanskimi Bosanci. Je to dejstvo, ki ga še mnogo Srbov ni priznalo in ga noče priznati, ker so jim upira, da bi spremenili staro tradicijo, ki pravi, da se na vzhodu vera in narodnost zlivata v eno in isto osebo. Zgodilo se je, da so nekateri zaklikali, da je sedaj srbstvo v nevarnosti. Bog ve kaj! Morda se bojijo katoliške cerkve, ki je boljše organizirana in bi radi v državi uživali predprave, da bi se lažje upirali ali vsaj ne zaostajali. Toda nova jugoslovanska država ne dopušta nobenih razlik in ne dovoljuje nobenih privilegijev. Pre dnjeno ustavo s vsi enaki. Zedinjenje jugoslovanske države je mogoče samo za to ceno!

„Prager Presse“:

»Prager Presse« objavlja daljši članek o Jugoslaviji, ki mu je dala naslov »Stojadinović na dopust«. Članek je napisal listov belgrajski dopisnik, ki uvodno razlaga potek vseh dogodkov v zvezi z jugoslovanskim konkordatom, opisuje demonstracije pravoslavnih evreenikov okrog belgrajske pravoslavne preložitnice ter silno moder in preudaren nastop orožništva, ki je doseglo, da so demonstracije v miru začle in ni bilo nikjer nobenih večjih izgrediv. Članek se potem dvigne proti lažnjivim vestem, češ, da je bil patriarh Varnava zastrupljen. Zdravniki, in sicer najboljši v Belgradu in tudi iz inozemstva, so truplo patriarha že enkrat preiskali in ugotovili, da je umrl na posledicah bo-

lezni, ki so ga mučile že prej. Ta preiskava je bila tem bolj potrebna, ker sta zagrebaški metropolit Dositej in vodja četnikov Birčanin v svojih govorih ob priliki patriarhovega pogreba namigovala, da je bil patriarh zastrupljen. Državno tožilstvo je proti obema takoj dvignilo preiskavo in kazenski postopek. Toda postopek so sedaj umaknili, ker se je izkazalo, da sta omenjena dva sicer govorila o »zastrupljenih patriarhih«, a da nista neposredno navedla pokojnega Varnave.

Najbolj zanimiv pa je zadnji odlomek, ki dobesedno pravi:

»Krogi, ki stojijo blizu vlade, zatrjujejo, da bo vlada svojo dosedanja politiko brez nadaljnega nadaljevala in na njej ničesar ne bo spreminjala. Vlada smatra, da je konkordat prvi korak k rešitvi hrvaškega vprašanja. Vlada dobro ve, kdo se tej politiki protivi in kakšna so sredstva, ki se jih nasprotniki poslužujejo. Tako je med drugim vlada tudi dobro ugotovila, da se pogreba patriarha Varnave tuja diplomatska zastopstva niso udeležila, to pa zaradi nevarnih okoliščin, ki jih je konkordatna obramba dvignila proti vladi.«

Nasprotniki konkordata poskušajo svoj tlasko in popolnoma zgrešeno stališče v narodni skupščini pred narodom opravičiti na ta način, da širijo lažne s trditvijo: Po konkordatu bo vsak kat. kaplan prejemal mesečno 6000 din državne plače. Vsak katoličan bo moral za potrditev konkordata plačati 300 din itd.

„Gospodarske posledice konkordata“

Gonja lašistov in komunistov

Nasprotniki konkordata poskušajo svoj tlasko in popolnoma zgrešeno stališče v narodni skupščini pred narodom opravičiti na ta način, da širijo lažne s trditvijo: Po konkordatu bo vsak kat. kaplan prejemal mesečno 6000 din državne plače. Vsak katoličan bo moral za potrditev konkordata plačati 300 din itd.

Osebnosti

Bled, 3. avgusta.

Z večernim vlakom je odpotoval z Bleda minister za gozdove in rudnike Djura Janković v Belgrad.

Belgrad, 3. avgusta. m. Tu se mudi v zadevah svoje škofije grško-katoliški škof g. dr. Njard. Dopolodne ga je sprejel v svojem kabinetu tudi goepod minister dr. Krek.

Belgrad, 3. avgusta. m. Davi ob 7 se je opravič v tukajšnji katoliški cerkvi Kristusa Kralja rekvijem za pokojnim Stefanom in Pavlom Radićem.

Belgrad, 3. avgusta. m. Minister za pravosodje dr. Nikola Subotić je odpotoval na svoj poletni dopust, ki ga bo porabil za zdravljenje v Niški Banji.

Belgrad, 3. avgusta. m. V zadevi elektrifikacije Dolenjske in Posavja sta prišla v Belgrad banovinski inspektor g. ing. Franc Ruez in višji banovinski svetnik g. Jernej Božić.

Belgrad, 3. avgusta. m. Upokojeni so naslednji poštni zvaniki: Bruno Elhofer na pošti na Raketu, Franc Belec na pošti Maribor II, Ivan Meravič na pošti Ljubljana II, Albin Šone na pošti Maribor II, Anton Cadež na pošti Guštanj, Jakob Rupnik pri mestni p. t. sekciji v Ljubljani, Jurij Lorber na pošti Maribor I, Franc Čekić na pošti Ormož, Andrej Dolenc na pošti Celje, Ferdo Crepinšek na pošti Celje, Ivan Stojković na pošti Ljubljana I, Franc Lužar v 10. p. t. sekciji v Mariboru in Anton Ramot na pošti Maribor II.

Belgrad, 3. avgusta. m. Davi je odpotoval na svoje novo službeno mesto na upravno sodišče v Celju dosedajni svetnik notranjega ministrstva goepod Stanko Masie. Na železniški postaji se je od njega poslovilo uradništvo notranjega ministrstva, med katerim si je g. Masie v teku 10 letnega službovanja v notranjem ministrtvu kot tudi med belgrajskimi Slovinci pridobil veliko prijateljev.

Belgrad, 3. avgusta. m. Prestavljena sta: za višjega davčnega inspektorja 5. skupine k davčni upravi v Novem mestu Martin Šmajdek, višji davčni inspektor 6. polož. skupine v Bosanskem Petrovcu, in za davčnega kontrolorja 7. skupine k davčni upravi v Šoštanj Janko Rozman, davčni kontrolor iste skupine pri davčni upravi v Ormožu.

Belgrad, 3. avgusta. m. Kmetijsko ministrtvo je izdelalo načrt uredbe o sanaciji vinogradništva v naši državi. Načrt uredbe so poslali vsem zadržnim in ostalim gospodarskim organizacijam, da povedo o njem svoje mnenje.

Franco napade Santander

Ivanović je širil bolezenske bacile po Španiji

London, 3. avgusta. »Exchange Telegraph« poroča, da je general Franco del svojih čet potegnil iz odseka pri Bruneti in jih vrgel na fronto pred Santanderom, kjer pripravljata veliko ofenzivo. Šele ko bosta zavzela Santander in Gijon, bo pričel znova ofenzivo na madridski fronti. V Francovem taboru računajo, da bo mogoče v enem mesecu likvidirati severno fronto in nato v septembru pričeti z veliko ofenzivo na Madrid.

Po mnogih vestih se v Cadixu in Algecirasu izkrcuje veliko maroških čet, ki v posebnih vlakih odhajajo na fronto Santander in pred Madrid.

Pariz, 3. avgusta. AA. (DNB.) Današnji »Journal« objavlja iz Pampelune dopis svojega dopisnika o obsodi dveh Francozov, ki sta bila obtožena, da sta namenoma na ozemlju nacionalistične Španije širila bacile hudih bolezni. Dopisnik trdi, da ga je v Parizu neki Ivanović pregovarjal, da naj v nacionalistični Španiji širi te bacile. Ponujal mu je nagrado 50.000 frankov, avtomobil in dva strokovno izobražena sodelavca. V Španiji bi moral širiti tropično bolezen, ki se imenuje tudi spalna bolezen. Dopisnik Morrisse piše, da pozna enega izmed obtožencev, ki se imenuje Bugeneque, še iz Pariza. V Parizu se je z njim večkrat pogovarjal in ve, da je tedaj sprejel Ivanovićevo ponudbo. Morrisse je ponudbo odklonil, dasi je Ivanović tedaj zelo silil vanj.

Madrid, 3. avgusta. AA. (Reuter.) Davi o 0.15 je Madrid doživel najstrašnejše bombardiranje od začetka državljanske vojne do danes. Granat je padalo 15—20 na minuto. To intenzivno bombardiranje je trajalo cele tri ure. Številni človeških žrtev še niso mogli ugotoviti, zdi se pa, da je velikansko.

Vsaka slovenska hiša dopisuje na dopisnicah SV. CIRILA in METODA.
Na vsaki pošti samo Din 1.—.

Smrtna nesreča pri prevažanju lesa

Tržič, 3. avgusta.

Danes dopoldne se je pri prevažanju lesa iz Doline na postajo v Tržiču pripetila nesreča, ki je zahtevala življenje voznika Tolarja Janeza, ki je donja iz okolice Škofje Loke. Tolar Janez si je kot hlapec prislužil toliko denarja, da si je kupil konja in voz ter začel letošnjo zimo prevažati pri baronu dr. Karlu Bornu les iz Putehofa v Tržič. Danes dopoldne je peljal naložen voz skozi takozvano rido. Nasproti je pripeljal drug voznik, ki je šele šel iskat hlode v Putehof. Cesta je na onem mestu, kjer sta se voznika srečala, zelo ozka in so dva voza le težko ogneta drug drugemu. Pri tem srečanju je hotela nesreča, da je Tolar prišel med oba voza, ki sta ga močno pritiskala na trebuh. Dobil je težke notranje poškodbe in krvavitve. Na kraj nesreče je bil takoj poklican zdravnik dr. Pance, kateri je ponesrečencu nudil prvo pomoč. Tolarja so prepeljali v Tržič, kjer so ga spreviedli in obhajali, popoldne pa so ga hoteli prepeljati z avtomobilom v bolnišnico, pa je med potjo umrl.

Prav ta voznik je s svojim vozom pred dobrim mesecem pritisnil pred kaplanijo ob ograjo 11 letnega Ignacija Savojca od Sv. Ane, ki je tudi umrl eno uro po nesreči.

previs, nakar se je kotil še kakih 300—400 metrov po žlebu in travi; pogoltno ga je končno čez neki prag in je tako obležal ves okrvavljen za neko bukvu. Oskrbnik je ugotovil, da je bila smrt pri tem padcu neizbežna, ker ima rane nad tilnikom, nad desnim sencem in po vrhu glave.

To poročilo je navedeni oskrbnik poslal tajniku SPD g. Koželju, ta pa je zadevo prijavil dalje oblastem, da se uredi vse glede prenosa mrtveca v dolino. Kamnik je izgubil agilnega športnika, društvo »Kamnik« pa člana dramatskega odseka, kateremu se je šele lansko leto prijavil. Užaloščenim svojem izrekamo naše iskreno sožalje.

Smrt na planinah

Kamničan Rozman se je pri nabiranju planik smrtno ponesrečil

Kamnik, 3. avgusta.

Danes ob četrta na 11 dopoldne se je pri nabiranju planik smrtno ponesrečil znani kamniški športnik Rozman Tone.

Včeraj je odšel z nekim dekletom na Veliko planino. Zgodaj zjutraj sta se odpravila dalje, da si naberejo nekaj planik. Ob 11. dopoldne pribeži njegova spremljevalka vsa spehana k oskrbniku Andrejki na Veliko planino sporočiti grozno nesrečo. Oskrbnik je odšel takoj z njo na kraj nesreče in ugotovil naslednje:

Rozman je nabiral planike pod Njivico (levo pod Kvedrom). Obut je bil v Batove polčevlje z gumijastimi podplat; nankrat mu je spodrsnelo. Padel je čez 30 do 40 metrov visok

Uredništvo »Slovenec«.

Zaboljšanje železniških razmer

Za dvojne tire na naših železnicah — Poglabitev ljubljanskega kolodvora — Dve važni seji o slovenskih železnicah v Ljubljani

Ljubljana, 3. avgusta.

Znana in v našem dnevniku večkrat objavljena resnica je, da donajajo slovenske železnice državi ogromen dobiček. Investicije, zlasti gradnje novih železnic in izboljšanje dosedanjih tirov, gradnja novih kolodvorov, vse to pa je dano južnim krajem, kjer ša daleč ni toliko potnikov, ne toliko tovarnega prometa in kjer železnice po večini delajo z izgubo. To sta danes dokazali tudi dve važni seji oziroma anketi, ki sta bili istočasno v Ljubljani, in sicer prva v sejni dvorani direktije državnih železnic, druga pa v magistratni dvorani. Dasi so zborovali na prvi seji izključno le strokovnjaki in izvedenci, na drugi seji pa tudi zastopniki javnosti in javnega gospodarstva, vendar sta obe seji prišli v bistvu do istega rezultata: Slovenske železnice so zapostavljene, naprave nezadostne, železniško osebje preobremenjeno, čeprav so slovenske železnice za državo visoko aktivne.

Anketa o voznem redu

Kakor vsako leto, je tudi letos zborovala anketa strokovnjakov na železniški direktiji o izboljšanju voznega reda za zimski čas. Anketo je vodil načelnik direktije g. Hojs, udeležili pa so se je železniški strokovnjak dr. Dekleva, svetnika Spindler in Petek, zastopnika banovine inspektor Sottler in dr. Ban, zastopnika Zbornice za TOI dr. dr. Pretnar in Mohorič, ravnatelj Zveze za tujski promet dr. Žižek, zastopnik poštne direktije g. Cerar ter razni drugi strokovnjaki.

Zveza za tujski promet, Zbornica za TOI, razne pokrajinske korporacije in posamezne občine so vložile na železniško direktijo mnogo pritožb in prošelj glede voznega reda. Te prošnje in pritožbe so bile v prvi vrsti predmet današnje obravnave. Anketa je predvsem ugotovila, da so vzrok tem pritožbam predvsem zamude na naših železnicah, toda ne zamude v običajnem smislu, temveč zamude zaradi neodgovarjajočih zvez. Zlasti trpe lokalni potniški vlaki in pa vlaki ob nedeljah in praznikih. To je posledica enotirnih prog iz Zagreba do Zidanega mosta in pa od Ljubljane do Jesenic, dveh važnih mednarodnih železniških prog, ki nujno potrebujejo dva tira. (Pod prejšnjimi režimi se je namreč gradil drugi tir na železniški progi Zagreb—Belgrad, ni se pa gradil od Zagreba do Zidanega mosta, to je na progi, ki je v vsej državi najbolj obremenjena s tovarnim in potniškim prometom! Prav tako se ni gradila mednarodna železniška proga v dvojnem tiru Jesenice—Ljubljana!) Zaradi te enotirnosti mednarodnih prog, ki tečejo skozi naše ozemlje, imajo vsi naši vlaki zamude. Če pa že nimajo tako nujno potrebnih dvojnih tirov, pa je neizogibno potrebna zgraditev vsaj dveh izogibalšč na gorenjski železnici, to je med Podnartom in Kropo ter v bližini Lese.

Anketa je ugotovila, da imajo vlaki prevelike odmone na Jesenicah. Udeleženci so predvsem naglašali potrebo Gorenjske, da dobi neposredno zvezo z Jadranskim morjem, to je, da dobi direktne vagone. Zahtevali so, da se uvedejo motorni vlaki

med Bohinjem in Planico, dokler pa motornih vlakov še nimamo, naj se uvedejo nihalni vlaki (pendelji) med Bohinjem in Planico. Brzovlak, ki pride ob 10.30 na Jesenice, mora imeti zvezo z Ratečami-Planico. Uvedejo naj se direktni vlaki iz Ljubljane do Rogaške Slatine, dalje izletniški vlaki iz Ljubljane do Semiča in nazaj.

Anketa je ugotovila, da je na Gorenjskem letos manjši obisk Čehov; to pa zato, ker imajo Čehi s svojimi zvezami iz Prage na Sušak in na morje veliko večji popust, kakor pa v Slovenijo, ki je tako zapostavljena.

Udeleženci so zahtevali, naj odhaja izletniški vlak iz Celja proti Dravogradu vsaj pol ure kasneje. Osební vlak 614, ki je dosedaj vozil od Zidanega mosta proti Ljubljani, naj vozi v bodoče že iz Celja. Tudi pozimi naj vozi vlak od postaje Slovenska Bistrica do postaje mesto Sloevnska Bistrica, ker je to zelo ugodno za smučarje, ki obiskujejo Pohorje. Lokalni vlaki, ki vozijo med Mariborom in Rušami, naj v bodoče vozijo tudi do postaje Brezno-Ribnica. Tej zahtevi je bilo takoj ugodeno.

Glede Dolenjske je bila izražena želja, naj bi vlak št. 2919, ki odhaja ob 19.30, ne vozil samo do Novega mesta, temveč tudi do Karlovca. Gorenjci pa so izrazili željo, naj bi izletniška vlaka 919 in 8619 odhajala s postaje Boh. Bistrica-jezero, oziroma Rateče-Planica, eno uro kasneje kakor doslej. Izražen pa je bil pomislek, kako doseči zvezo teh dveh vlakov s sezonskim brzovlakom na glavni progi.

Jutri, 4. avgusta, bo pri direktiji drž. železnic v Zagrebu za tamkajšnje direktijsko območje slična anketa, ki se je udeležijo kot zainteresirani tudi zastopniki slovenskih gospodarskih in tujsko-prometnih ustanov.

Dne 18. avgusta pa bo pri generalni direktiji v Belgradu končnoveljavna seja o teh važnih prometnih vprašanjih in ki se je udeležijo zastopniki vseh železniških direktij ter predstavniki drugih zainteresiranih stanov. Na tej seji bo sele odločeno, koliko je mogoče ugoditi željam Slovenije glede voznega reda.

Seja kolodvorskega odbora

Danes dopoldne je bila v mestni dvorani prva seja akcijskega odbora za poglabitev ljubljanskega

kolodvora. Seje so se udeležili kot zastopniki med drugimi: zastopnik gen. dir. drž. žel. Schmiedinger, zastopnik ljubljanske žel. direktije ing. Kavčič, zastopnik vojaške žel. delegacije kapetan Kosovinec ter skoraj vsi predstavniki gospodarstva, kakor smo jih omenili že pri prvi javni anketi, ki je bila prejšnji teden v istih prostorih. Sejo je vodil predsednik odbora univ. prof. ing. Hrovat, ki je naglašal, da je odbor kompletiran s pritegnitvijo predstavnikov raznih važnih javnih in gospodarskih ustanov ter da mora odbor organizirati dva odseka in sicer prvega za čim širšo propagando ter drugega tehničnega, ki bo proučil tehnično stran tega vprašanja. Izvoliti je treba deputacijo, ki bo obiskala razne odločujoče činiteleje ter posredovala za čim hitrejšo rešitev tega vprašanja. Na seji so bili izvoljeni v deputacijo: prof. Hrovat, predsednik Zbornice za TOI g. Jelac, ljubljanski župan dr. Adlešič, obč. sv. dr. Korun, tajnik Zveze industrijev dr. Golja in pa strokovnjaki.

Dr. Stele je naglašal, da ima mesto Ljubljana drug pogled na rešitev kolodvorskega vprašanja kakor prometno ministrstvo. Ljubljana želi rešitev tega vprašanja predvsem z urbanističnega pogleda zaradi svojega razvoja, železniška uprava pa hoče vprašanje rešiti izključno s prometnega stališča.

Prof. Hrovat pa je naglašal, da mora predvsem železniška direktija izdelati tukaj podrobne načrte za rešitev tega prometnega vozla v Ljubljani.

Sključeno je bilo nato, da se izvoli propagandni odsek. Za načelnika je bil izvoljen dr. Stele, za podnačelnika dr. Korun, dalje ing. Kham, zastopniki časopisja, dr. Dular za velesojem, Golob za gremij trgovcev, g. Kristan, dr. Marn za Zvezo za tujski promet, mestni prosvetni načelnik dr. Mole, zastopnik društva likovnih umetnikov, predsednik društva za ceste dr. Vrhunc in g. Stane Vidmar.

V tehnični odsek pa so bili izvoljeni: ing. Dimnik, ing. Mačkoveš, zastopniki gen. žel. direktije, ljubljanske žel. direktije, predstavniki gradbenega načelstva banske uprave, predstavniki projektantov poglobitvenega načrta, zastopniki vojaške prometne delegacije, načelnik finančnega oddelka ljubljanskega občinskega sveta prof. Dermastja ter drugi. Oba odseka pričneta takoj delovati.

Dolnja Lendava pod vodo

**Voda porušila železniški most in več hiš
Ogromna škoda po vinogradih in polju**

Lendava, 2. avgusta.

Lep solnični popoldan je zvalil v nedeljo, dne 1. avgusta številne izletnike iz mesta v bližnjo okolico. Srečo so imeli tisti, ki so se kmalu vrnili, malo zakasnele pa je doletelo silno neurje, ki se je razbrzdalo nad Lendavo in širno njeno okolico. Med gromom in bliskom je lilo kakor iz škafa zve-

čer od 8. pa zjutraj do 3. Iz lendavskih goríc je pridrvel v Glavno ulico mimo cerkve silen hudournik, ki je nosil seboj plodovito zemljo iz gorice, pri cerkvi pobral tam zloženo staro opeko in pesek ter hrumel po celi ulici v višini do 60 cm. V par hišah so morali priskočiti na pomoč pogumni reševalci, ki so rešili majhne otroke iz vodnih valov, ki so zalili zlasti hiše v spodnjih mestnih ulicah.

Tudi lendavski trije potoki so silno narasli in še naraščajo tako nevarno, da sta zlasti dva mostova na državni cesti proti kolodvoru v nevarnosti, da se zrušita. Zaradi velike nevarnosti je promet preko teh mostov omejen. V ponedeljek popoldne, ko to pišemo, se še vedno silne vodne mase valijo proti Lendavi ter zalivajo že višje ležeče objekte. Vrli lendavski požarniki so v stalni pripravljenosti, čeprav jih je klicala na pomoč v isti nevarnosti sosedna Lentiba na Madjarskem. Samo v lendavski okolici je poplavljenih do 1000 oravov zemlje, kjer stoji voda do 2 metra visoko.

Najbolj so prizadete poleg Lendave, kjer je vas Tri mlini vsa pod vodo in popolnoma odrezana od prometa, občine Orešje, Turnišče, Genterovci, Polana in deloma Gaberje. Oblast je ukrenila vse potrebno, vendar se škoda še ne da oceniti, dokler voda ne odteče, vsekakor pa bo zelo velika zlasti na polju, travnikih in vinogradih, kjer je odnesla ogromne mase rodovitne zemlje. Najbolj prizadete kraje je danes popoldne obiskal tudi g. poslanec dr. Klar.

V sosednem Murskem Središču pa je voda podrla železniški most, tako da smo v Lendavi ostali danes brez vlaka; tudi je izpodkopala temelje trem hišam, ki so se zrušile.

Z obupom zre ljudstvo v jesen in zimo, otavo mu je voda poblatila in popolnoma uničila, krompir in koruzo pa izkopala in rodovitno zemljo odnesla, v Lendavi sami pa bodo ostali ravno najvernejši prebivalci brez sadežev svojih skromnih vrtov, na katere se vsako leto zanašajo kot na levji del svoje prehrane. Pomoč je nujna in bo silno dobrodošla. Najstarejši ljudje v Lendavi ne pomnijo take vodne katastrofe.

Celje, 2. avgusta.

Lani razstave ni bilo, toda zadovoljiv uspeh predlanskih in prejšnjih razstav je opozoril merodajne kroge, da so jo letos spet priredili. Obiskovalca iznenadi izredno fin okus, ki ga razodevajo posamezni razstavljalci pri razvrščanju svojih izdelkov in pri uporabi dekorativnih sredstev.

Nimam namena, poročati o obisku, o naročilih, o organizaciji prireditve, še najmanj o vrvenju na obsežnem veseljemnem prostoru, ki je morda za nekatere večja privlačnost nego razstava sama, marveč hočem podati nekaj bežnih misli o tistih pannonah obrti, ki razodevajo še največ samostojne domače ustvarjalne sile in zmožnosti. To so obrti za stanovanjsko opremo.

Kdor se ni še docela iznebil tistega vse graje vrednega prepričanja, da se pohištvo za lepo, moderno in udobno stanovanje dobi le v tujini, naj si pogleda sobe s pohištvo. Novih, izvirnih form ne bo našel, saj se je oblika pohištva za sodobne nizke sobe že nekako ustalila, toda vse je izvršeno z največjo skrbnostjo in fineso. Jasek, Golob in Vehovar so že renomirane delavnice, ki so si z razstavo svoj sloves samo še utrdile, poleg njih pa vzbujata s svojo ambicioznostjo pozornost Kerin in Pristovšek. Prvi se je javnosti predstavljal tapetnik R. Nikolič. Prijeto iznenadijo lepi izdelkipletarja Fr. Grenka iz Braslovč. Žal da ročno izdelanih domačih preprog ni opaziti — razen neznatnega komada iz delavnice za ročna dela M. Šrihar. O zavesah ne morem soditi. Umetno cvetje se danes le malo uporablja kot sobni okras, v kolikor pa pride v poštev, se izredno posrečeni vzorci umetne cvetli-

Zapomni si dobro

Bodi kjerkoli

KiKi povsodi!

Prosvetni labor v Konjicah

v nedeljo, dne 8. avgusta

Le en teden nas še loči do velikega slavlja prosvetne misli v konjiškem okraju. Zato z veseljem vsi na delo bližnje priprave! — Fantje — konjeniki na plan!

Fantj — kolesarji — v dolgi verigi postavite častno spremstvo.

Z radostjo bomo gledali čim večje število članov v novih fantovskih krojih: Bog živi!

Narodne noče: dekleta fantje — v ponos nam boste! To nam bo v poživitve slovenskih svetinj. Žilavost in trdnost katoliške misli bomo pozdravili v lepem zastopstvu našega starešinstva. Prav vse zavedne prijatelje iz okraja, pa tudi iz daljnih in bližnjih far, bomo pričakovali z dobrodošlico.

Naši kmečki vozovj — pripeljite veliko močnih članov naše slovenske kmečke družine!

Sporod:

Na predvečer bodo goreli kresovi in obkrožali prelepo dravinjsko dolino. V nedeljo ob pol 9 zbiranje na državni cesti pri Rdečem križu. Ob 9 spreved k službi božji na cerkveni trg. Ob pol 10 pridiga (g. prof. Gregor Zafošnik) in sv. maša (g. arhidiacon Franc Tovernik). Po sv. maši zborovanje: Govornik iz Ljubljane in akademik gosp. Ludvik Leskovar. Ob 3 popoldne večernice. Ob pol 4 javen nastop fantov na letnem telovadišču za Katol. društvenim domom. Med sv. mašo in zborovanjem poemo vsi ljudske pesmi s spremljevanjem godbe.

Smrtna nesreča družinskega očeta

Celje, 3. avgusta.

V ponedeljek zvečer je strlo kolesje savinjskega vlaka življenja 44-letnega strojnika Romeo Kandušerja očeta 4 mladoletnih otrok, uslužbenega v Wochnaggovi tovarni v Šoštanju. Kandušer je zapustil večeraj tovarno okrog pol šestih zvečer in šel preko savinjske proge v neko hišo po petrolej. Vračal se je v družbi dveh žensk in je nameraval v trgovino po mast. Prav takrat, ko se je vračal nazaj, je privozil s postaje Šoštanj vlak, ki pripelje v Celje ob 18.40, vendar je Kandušer progo še prekorčal in se postavil na prostor med savinjske proge in industrijskim železniškim tirom in gledal vlak, obenem pa se pogovarjal z obema ženskama. Ko se je bližal zadnji vagon, se je Kandušer obrnil in ker je stal v neposredni bližini vlaka, so stopnice vlaka zagrabile nesrečnika in ga vrgle pod kolesje vlaka. Prestrašeni ženski se takoj nista mogli zavedati strašne nesreče, žele ko sta videli na tiru reveža strašno razmesarjenega, sta začeli klicati na pomoč. Kolesje vlaka je odtrgalo nesrečnika roko in nogo, dobil je pa tudi poškodbo na prsih, pri padcu pa mu je počila lobanja. Strojevodja je vlak takoj ustavil in naložil smrtno ranjenega na vlak in ga odpeljal v celjsko bolnišnico. Zdravniki v celjski bolnišnici so se močno prizadevali, da bi mu ohranili življenje, toda kljub prizadevanju je revež izdihnil ob pol enajstih zvečer. Pokopan bo v aredu ob 16 na mestnem pokopališču v Celju. Naj v miru počiva! Zalujoci ženi, otrokom in staršem naše iskreno sožalje.

Drzen roparski napad

Nova cerkev, 2. avgusta.

Dne 31. julija je šel tukajšnji kmet Štepihar Alojz. pd. Tkave v Konjice na sejem, kjer je kmalu prodal svoje lepe vole. Denar si je vtaknil v notranji žep. Na potu domov se mu pridruži neki tujec, ki mu začne ponujati svoje vole v nakup, češ da je posestnik, ki je čisto blizu onstran gozda doma. Štepihar je šel v upu na dobro kupčijo z njim. V samotnem gozdu pa ga je tujec od zadaj napadel in vrgel na tla. Pokleknil mu je na prsi in ga začel hudo daviti. Štepihar se mu je z vso silo ustavljal in kričal na pomoč. Slišala je klice neka žena v bližnjem vinogradu. Prihitele je urno in ob pogledu na obupen boj začela na glas kričati. Tolovaj se je prestrašil in zbežal v gozd. Štepiharju je izvil iz zunanega žepa samo par kovčev. Štepihar, ki je vsled davljenja že pijuval kri, ga je še za slovo naglo dregnil s palico v lice, da mu ga je prebodel. Najbrž bo ravno to pospešilo hitro izsledovanje drznega napadaleca.

Celjska obrtna razstava

Celje, 2. avgusta.

Lani razstave ni bilo, toda zadovoljiv uspeh predlanskih in prejšnjih razstav je opozoril merodajne kroge, da so jo letos spet priredili. Obiskovalca iznenadi izredno fin okus, ki ga razodevajo posamezni razstavljalci pri razvrščanju svojih izdelkov in pri uporabi dekorativnih sredstev.

Nimam namena, poročati o obisku, o naročilih, o organizaciji prireditve, še najmanj o vrvenju na obsežnem veseljemnem prostoru, ki je morda za nekatere večja privlačnost nego razstava sama, marveč hočem podati nekaj bežnih misli o tistih pannonah obrti, ki razodevajo še največ samostojne domače ustvarjalne sile in zmožnosti. To so obrti za stanovanjsko opremo.

Kdor se ni še docela iznebil tistega vse graje vrednega prepričanja, da se pohištvo za lepo, moderno in udobno stanovanje dobi le v tujini, naj si pogleda sobe s pohištvo. Novih, izvirnih form ne bo našel, saj se je oblika pohištva za sodobne nizke sobe že nekako ustalila, toda vse je izvršeno z največjo skrbnostjo in fineso. Jasek, Golob in Vehovar so že renomirane delavnice, ki so si z razstavo svoj sloves samo še utrdile, poleg njih pa vzbujata s svojo ambicioznostjo pozornost Kerin in Pristovšek. Prvi se je javnosti predstavljal tapetnik R. Nikolič. Prijeto iznenadijo lepi izdelkipletarja Fr. Grenka iz Braslovč. Žal da ročno izdelanih domačih preprog ni opaziti — razen neznatnega komada iz delavnice za ročna dela M. Šrihar. O zavesah ne morem soditi. Umetno cvetje se danes le malo uporablja kot sobni okras, v kolikor pa pride v poštev, se izredno posrečeni vzorci umetne cvetli-

čarne M. Bračič dajo prav dobro namestiti. Lepi eksemplarji vrtnarje Zelenko bi prišli mnogo lepše do izraza, ako bi bili nameščeni v gredah pred kakim paviljonom na dvorišču.

Simpatično za današnje razmere je dejstvo, da so mizarji razstavili skoraj izključno le izdelke, ki so jih izvršili po naročilu. Ničče ne upa izdelovati drugih vzorcev, ki bi jih morda ne bilo mogoče vnovčiti.

Med pohištvoem sem pogrešal cenениh in praktičnih oprem. Naš priprost človek gre s težkim srcem mimo razkošnih postelj, miz in omar, češ: čemu to razkazujejo in nam vzbujajo skomine in zavist. Edino trdka Golob je razstavila nekaj kosov za delavce tesno stanovanje.

Pričakoval sem, da bo razstava hišne opreme pokazala tesno povezanost z arhitekturo stavbe, kakor se v novejšem času uvaja pri nas po ameriškem vzorcu. Skoraj vse se skriva v stene, da je več prostora v mali hišici. Ako so naši obrtniki tako lepo sledili modernim zahtevam lepe forme, zakaj so prezrli vedno bolj se uveljavljajoče stremljenje po praktičnosti in udobnosti?

Zahvala

Vsi, ki ste se me ob mojem poslovnem jubileju prijazno spomnili, prejmite tem potom mojo udano zahvalo.

Irma Stupica.

Drobne novice

Koledar

Sreda, 4. avgusta: Dominik (Vladimir), epovalec.

Novi grobovi

† V Slovenjgradu je po dolgi in mučni bolezni umrl v 61. letu starosti bivši župan in odvetnik dr. Alojzij Bratkovič. Bodí mu zemlja lahka! Zalujočim naše iskreno sožalje!

Osebnosti

— Predsednik apelacijskega sodišča dr. Golja Vladimir nastopi svoj redni letni odmor dne 4. t. m., zato odpadejo pri njem sprejemi do nadalje objave. Zastopa ga podpredsednik apelacijskega sodišča dr. Mastnak Lavo.

Kupujte le domače izdelke!

PERION

pralni prašek je kvaliteten izdelek slovenske industrije. — Kupujte ga!

— Slomskarij! Letošnji občni zbor bo v soboto, 21. avgusta t. l. na Brezjah. Poleg običnega zbora bošta tudi dve aktualni predavanji na dnevnem redu. Posebnih povabil odbor ne bo razpisil, saj na Brezje gre vsakdo enkrat v počitnicah, Slomskarij pa 21. avgusta. Na veselo svilenje! — Odbor.

— Abiturienti tečaj Zbornice za TOI na dr. trgovski akademiji v Ljubljani. Vpisovanje na abiturientski tečaj bo od 1. do 25. sept. Sprejme se kvečjemu 42 slušateljev (ic). Prijave se sprejemajo tudi med počitnicami v pisarni direktorije trgovske akademije od 9 do 10.

— Sprejem gojencev v vojaške šole. Večje število gojencev so sprejeli v voj. veterinarsko šolo in voj. podkovsko šolo. Kandidati ne smejo biti mlajši od 18 in ne starejši od 21 let. Prošnje je vložiti do 20. avgusta. — Za zrakoplovno podčastniško šolo ne smejo biti prosilci mlajši od 17 in ne starejši od 21 let. Rok za vložitev prošnje je 15. avgust. — Do 31. avgusta je poslali prošnje za strojno šolo mornarice. Starost 15 in pol do 18 in pol. — Podrobni sprejemni pogoji so objavljeni v »Službenem vojnem listu« št. 23 stran 945 do 962, ki je interesantom na vpogled pri pristojnih voj. okrožjih in na vseh orožniških postajah. — Končno bodo sprejeti gojenci v voj. godbeno šolo v Vrhu, glej isti »Službeni vojni list« str. 963—966.

Vaše zdravje čuva

„LASTA“ SLADNA KAVA

— Sedem uradnih pripravnikov sprejme poveljstvo mornarice. Pravico pogovoriti se za ta mesta imajo naši državljani z odgovarjajočo šolsko izobrazbo, ki so izpolnili zakonite pogoje §§ 2., 3. in 4. uradniškega zakona. Prošnje je poslali štabu mornarice do 1. septembra. — Deset diplomiranih pravnikov, pa sprejme za sodno stroko v vojski in mornarici ministrstvo vojske in mornarice. Prošnje je vložiti do 15. avgusta. Pogoji za sprejem so razvidni iz »Službenega voj. lista« od letos stran 949—952 in stran 961—964.

— V uršulinskem samostanu v Ljubljani se začne letos duhovne vaje za učitelje 16. avgusta zvečer. Vodil jih bo gospod dr. J. Kraljič.

— Vpisovanje v Enoletni trgovski tečaj »Hermes« dnevo. Zahtevajte prospekt! Maribor, Zrinskega tr. 1. Absolventi z malo maturo imajo posebno ugodnost.

— Velika tombola v škofiji Loka bo v nedeljo 8. avgusta ob 3. popoldne. 30 tombol — 30 koles, moških in ženskih in še 450 drugih dobikov. Tablice v prodaji do sobote zvečer samo po 2,50 dinarja.

DOLENJSKE TOPLICE

železniška postaja Straža-Toplice pri Novem mestu. Radioaktivno termalno kopališče. Sijajni uspehi pri zdravljenju revmatizma sklepov in mišic, bolezni živčnega sistema, ženskih bolezni, raznih težav v dobi meje, organičnih motenj srca in krvnega obtoka, raznih poškodb, zlomljenih kosti itd. Izredno nizke sezone cene: za 10 dni 700 din. Polovična vožnja. Avto zveza iz postaje do kopališča. — Pojasnila daje uprava.

— Z avtobusom na vojna polja ob Soči, na Kras in Piave se peljemo dne 7.—9. avgusta. Postanemo v Benetkah in Ogledu. Prijave M. Okorn, Hotel Slon, Ljubljana. Tel. 26-45.

— Pri zaprtju, motnjah v prebavi vzemite zjutraj na prazen želodec kozarec naravnega »Franz-Josef« grenčice.

— Huda nesreča v Kočevju. Včeraj popoldne se je v Kočevju pripetila smrtno nevarna nesreča. 30-letna delavčeva žena Angela Mulec iz Kočevja se je peljala z vozom proti mestu, med potjo pa so se splašili konji, tako da je padla raz voz. Kolo voza je šlo čez njo ter ji prizadelo hude notranje in zunanje poškodbe. V umirajočem stanju je bila prepeljana v ljubljansko bolnišnico.

— Bodoče matere morajo paziti, da se izognejo vsaki lenivi prebavi, posebno zaprtju z uporabo naravnega »Franz-Josef« grenke vode. »Franz-Josef« voda se lahko zavziva in učinkuje že po kratkem času brez neprijetnih pojavov.

Reg. po min. soc. pol. in nar. zdr. S-br. 15.488, 25. V. 35.

Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani

Novosti

Feckes Carl Dr. Prof., Die Harmonie des Seins. Ein Blick in das metaphysische Weltgebäude des Thomas von Aquin. 192 strani, vez. 54 din. — Guardini Romano, Der Engel in Dantes göttlicher Komödie, 134 strani, vez. 42 din. — Herzog Peter, Herlichkeit Gottes. Grundgedanken kathol. Frömmigkeit, 270 strani, vez. 50 din. — Hessen Johannes, Wertphilosophie, 162 strani, vez. 70 din. — Kuckhoff, Christus und der Mann. Darstellung der Kirche in den katholischen Männern, 200 strani, vez. 36 din. — Maxsein Anton, Mönchtum heute. 177 strani, vez. 90 din. — Metzger Joseph, Das katholische Schrifttum im heutigen England, 407 strani, vez. 81 din. — Rudolf Karl Dr., Liturgie und Seelsorge. Zur religiösen Formung des Christen von heute, 139 strani, vez. 30 din. — Schneider Friedrich, Bildungskräfte im Katholizismus der Welt seit dem Ende des Krieges, 403 strani, vez. 98 din. — Schnürer Gustav Dr., Katholische Kirche und Kultur in der Barockzeit. 804 strani, vez. 150 din.

— V »Službenem listu« kr. banske uprave dravske banovine od 31. julija t. l. je objavljena »Uredba o ureditvi ministrstva za prosveto«, dalje »Dopolnitev uredbe o samostalni upravi državnih monopolov«, »Dopolnitev pravilnika za upravljanje višjega državnega strokovnega izpita davčnih v resoru ministrstva za finance«, »Dopolnitev pravilnika za upravljanje višjega državnega strokovnega izpita carinskih uradnikov v resoru ministrstva za finance«, »Pristop Nove Zelandije h konvenciji za izenačenje predpisov o mednarodnem prometu po zraku«, »Izmenjava pism o uporabljanju določb jugoslovansko-angleške trgovinske in plovnitvene pogodbe na Kenijo in Ugando«, »Ratifikacija konvencije o suženstvu po Kitajski republiki«, »Ratifikacija mednarodne konvencije o zatiranju trgovine z belimi sužnji po republiki Kolumbiji« in »Objave banske uprave o pobiranju občinskih davščin v letu 1937-38 in sicer za občini Orešje in lendavskem — in Leskovec v plujskem okraju«.

Vreme. Jugoslavija: Razjasnitev je nastopila v zapadnih in severnih krajih, dočim je bilo v ostalih krajih oblačno in ponekod dež. V zadnjih 24 urah je deževalo po vsej državi. Temperatura je nekoliko padla na južni in se zvišala na severni polovici. Minimalna temperatura Kalimovič 11 stopinj, maksimalna Skopje 34. — Napoved za danes: Razjasnilo se bo v severnih in zapadnih krajih. Prevladovalo bo oblačno z dežjem v ostalih krajih. Temperatura brez večjih sprememb.

Ljubljana

1 Izlet staršev na počitniško kolonijo Salezijskega mladinskega doma na Otočcu pri Novem mestu bo v nedeljo, 8. t. m. Odhod z gl. kolodvora ob 5.25. Na Otočcu bo sv. maša ob 10. Priglasiti se je v pisarni Salezijskega mladinskega doma na Kodeljevem.

1 Zapora ceste. Mestni gradbeni urad sporoča, da bosta zaradi kanalizacije v sredo in četrtek, dne 4. in 5. t. m., za promet zaprti Večna pot od Kosez do Herzmanskyjevega posestva ter cesta Na Brdo.

1 Prodaja zarubljenih predmetov. V četrtek, dne 5. avgusta 1937 od pol devete popoldne dalje bo davčna uprava prodajala iz proste roke razne zarubljene prenosljive predmete v baraki mestnega poglavarstva v Ljubljani, Jegličeva cesta 10.

1 Nočno službo imajo lekarni: mr. Leustek, Resljeva c. 1; mr. Babovec, Kongresni trg 12 in mr. Komotar, Vič.

Poizvedovanja

Na poti v Postojno s kolesom v nedeljo, dne 1. avgusta sem izgubila zlato damsko uro. Pošten najditelj se naproša, da jo odda proti nagradi v upravi »Slovenca«.

Din 1000 (2 bankovca po 500 din) sem izgubila od Celovške ceste do Vodniškega trga. Najditelj se naproša, da odda proti dobri nagradi v upravi »Slovenca«.

Maribor

m Število obiskovalcev Mariborskega tedna je vkljub slabemu vremenu veliko in zadovoljivo. Ze prve dni tedna je prišlo mnogo obiskovalcev iz Avstrije z vlaki in avtobusi; v nedeljo popoldne pa je bilo zlasti mnogo podeželskih obiskovalcev. Vsi so z letošnjimi razstavami izredno zadovoljni in se o njih pohvalno izražajo.

m Delavstvo lesnega podjetja A. Löschnigga pri Sv. Lovrenu na Pohorju, o katerega medznem gibanju smo obširneje v našem listu poročali dne 31. julija, je po brezuspešnih pogajanjih s podjetnikom stopilo v štrajk. Zveza združenih delavcev, ki vodi medzno gibanje, se je poslužila določil uredbe o določanju minimalnih mezd in takoj zaprosila okr. načelnost v Mariboru, da izvede poravnalni postopek. Ker podjetnik pri teh pogajanjih ni pristal na zahteve delavstva, je slednje bilo primorano stopiti v štrajk. Delavci zahtevajo, da se jim zvišajo mezde, da se sprejme Gornjak, ki je bil odpuščen le zato, ker je delavstvo organiziral, zopet v službo, in kolektivno pogodbo. Zanimivo je, da se je podjetnik izrazil, da delavski zahtev ne bo sprejel vse dotle, dokler se bodo vmešavali v spor »Kranjci«, pri čemur očitno misli na zastopnika Zveze združenih delavcev iz Ljubljane. Prav radi verjamemo, da si podjetnik ne želi zastopnika organizacije, ker misli, da bi delavstvo brez izkušenega vodstva mogel ukončiti. Delavstvo vztraja pri svojih zahtevah in v borbi.

m Sklepni izpiti na gozdarski šoli v Mariboru so se vršili od 24. do 29. julija. Izpraševalni komisiji je predsedoval ing. Franc Sulaj, banski svetnik gozdarskega oddelka banske uprave v Ljubljani; člani komisije so pa bili: inž. Stanko Sotošek in Vodopivec Josip, redna nastavnika šole, in inž. Jože Miklavžič, okrajni gozdarski referent v Mariboru. K izpitu je bilo pripuščeno devet gojencev iz enoletne šole in trinajst gojencev iz dveletne šole. Izpit so položili vsi gojenci. Enoletno šolo so absolvirali: Benkovič Venceslav iz Blagovice pri Kamniku, Kaiser Janko iz Remšnika pri Dravogradu, Mazi Davorin iz Ljubljane, Mlakar Jakob iz Srednje vasi v Bohinju, Plaznik Franc iz Kala nad Dolom pri Hrastniku, Seidl Konrad iz Spodnje Polskave pri Mariboru, Trninič Nikola iz Komogovine pri Kostanjcih v savski banovini, Vintergest Aladar iz Skorenovec pri Kovinu v dunajski banovini, in Zelenjak Stanislav iz Rečice pri Smartnem ob Paki. Dveletno šolo so absolvirali: Bajc Milan iz Skrilja pri Trstu, Kranjčič Leopold iz Jančevega vrha, Kristof Stanislav iz Bistrice pri Pliberku na Koroškem, Lamprecht Maksimilijan iz Sv. Lovrenca na Pohorju, Majcen Zlatan iz Rojana pri Trstu, Malavasić Franc iz Vrhnice, Muhovec Valter iz Gorenja pri Mozirju, Pezdrič Janez iz Radovljice, Pire Milan iz Ljubljane, Pucko Josip iz Ormoža, Sedlar Anton iz Kandije pri Novem mestu, Urbane Dimitrij iz Ljubljane in Vrečko Vladimir iz Badena v Avstriji.

m Nov grob. V mariborski bolnišnici je umrl 68-letni vinar Matija Verlič. Naj v miru počiva!

m 8 Kaple na Kozjaku smo prejeli poročilo, da je tudi tam dne 30. julija divjala strahovita nevihta s točo, ki je popolnoma uničila njive osmim posestnikom.

m Dr. Vilko Marin, zopet ordinira, Maribor, Razlagova 15, tel. 22-05.

m Dr. Rudolf Lovrenc, zdravnik, do 20. avgusta ne ordinira.

m Pogrebno društvo na Pobrežju obvešča svoje člane in prijatelje, da bo popoldanska proslava 10-letnice obstoja društva v nedeljo, 8. avgusta na vrtu gostilne Weber z enakim sporedom, kakor je bila najavljena za preteklo nedeljo.

m Oprejeno meso bodo prodajali danes od 7 zjutraj naprej pri mestni klavnici. Napredaj bo 120 kg telečjega mesa po 6 din za kg.

m Izdane in izbrisane obrtne pravice. V mesecu juliju je mariborska mestna občina izdala 8

N. V.:

V spomin dr. Jožetu Puntarju

Ce se že ne morem drugače posloviti od enega najidealnejših Krekovec, naj to storim na ta način! Kaj pomeni ime dr. Puntar med nami in kaj je pomenilo med študenti zadnje desetletje pred vojno, nihče mladih ne ve in mnogo jih bo, ki bodo mislili, da so 26. julija t. l. pokopali neznanega uradnika licealne biblioteke.

Dr. Puntar je eden tistih, ki je samo zaradi tega, da bi uspevala skupna stvar, zatajil svojo osebo. Če je bil kdo nesebičen, je bil on. Vem, še danes bi bil hud radi te ugotovitve, ker je bilo vedno in povsod njegovo načelo, da oseba ni ne pomeni. On je bil in ostal navaden vojščak, ker je to hotel; nikoli ga nisem slišal nergati, kakor to delamo drugi. Zgur, Koruza, Tavčar, Giovanni (Gruden) in drugih peštica so imena, ki pomenijo (nekatera samo še v zarodkih) rod, ki je, rekel bi, dobesedno vzel in izvajal na sebi dr. Krekovec stavek: »Proklet, kdor zaupa v človeka!« Med njimi je bil dr. Puntar učitelj in profesor, če se ne po dekretu pa po besedi. Od teh ljudi se nihče ni rnil v ospredje in dr. Puntar je bil tak s svojo akademsko brado: nepopoln, idealist in ideološki vodja, da bi se prej kameje užgalo, kakor bi bil njega prepračil, da je marsikdaj treba uporabiti tudi zvijačo, če hočeš napreči.

Spoznal sem ga na goriškem dijaškem sestanku in običnem zboru Slovenske dijaške zveze. Bila je takrat novo počitniško dijaško društvo, zato se ne čudite, če nam še danes toliko pomeni, ker nam čara dijaško mladost. Kaj je takrat v ostri debati, ki se je vnela, zagovarjal in pobijal, se ne spominjam, pred očmi mi je samo njegova siva čepica, ki jo je mečkal v roki, njegov energično stegnjeni kazalec, s katerim je pribijal besede, in njegov ščipalnik na črni vrvi, ki mu je hotel od hipa do hipa pasti z nosa. Tak je bil in tak je ostal: profesor brez dekreta, zanesen in poln ognja. Čudil bi se, če bi mi mladina ne dala prav, samo čudil bi se radi tega, ker ne bi razumel, zakaj ji ni tako vse jasno kakor njemu. Redki so večji fanatiki za stvar, o kateri je bil prepričan.

In večjega zagovornika in pobornika demokracije nisem našel. Morda bi kdo dejal: »Auch der König absolut, wenn er uns'ren Willen tut!« (Jaz bi prevajal: »Absolutizem je v redu, če sem sam diktator!«) Jože, kraška natura, ki jo je s svojo trmo spremenil v tenkočutnost za mnenje pametnih množic, je vsako diktaturo imenoval s pravim imenom in brez vsakega pridržka. On je trdno verjel v kačo, ki sama sebe vgrizne in pojé, in je tik pred smrtjo našel začetek tega pojava v Rusiji.

Ali naj morda povem, kako nam je leta 1912 poleti razlagal na Ljubljanskem polju v mesečini Prešerna? Zagovarjal je ognjevit in prepričevalno, da bi bil Prešeren vendar preprečen človek, da bi bil recimo »Krst pri Savici« ali svoje gazele ali karkoli pisal slepo, kakor mu je prišlo pod pero, ker listikar je veljala pri dobnem stavlju, da poet vse piše po navdihu in samo po navdihu. Morda bi se komu čudno zdelo, kako sem Gorican zasel na Ljubljansko polje? V Kamniku smo imeli maturanti sestanek in smo se zvečer odpravili v Ljubljano. Odpravljali, pravim, kajti v mesto smo prišli peš, ker je pri Črnučah stroju zmanjkalo vode. V oni mesečini — menda ni danes več dijak, ki bi ga mesečina tako pesniško navdušila, kakor je nas — nam je Jože razgrnil skrivnostni stane in gazel, tolmačil pomen Prešernovih imen in stavkov. Takrat sem prvič do dna spoznal profesorsko zaverovanost človeka, ki je šele imel absolutorij. Kdor pozna delo umetnika, mu mora v načelu pritrčiti; kako daleč je njegovo gledanje pravilo, bi mogel dognati samo dober psihiatr, ki je vsaj nekoliko pesnika. Za svojo osebo moram povedati, da si nisem nikoli mogel prav obrazložiti vidno Prešernovo dvobitnost, da psihiatr še davno poznajo shizocoidnost, rekel sem, da si nisem mogel obrazložiti, a to nas ni motilo, da ne bi vzklíkali, da smo »razdvojeni« itd. In za človeško razumevanje Prešernovih pesnitev nam vojni čas, ko smo literati preživljali dvojno cenzuro: civilno in vojaško, in si kljub uniformi zapisal stvari, ki bi bile prinesle jebo, če bi jih bili tako razumeli, kakor jih je ljudstvo, pravim, da nam vojni čas nudi dovolj opore. Še bližje nam je Prešernovo dobo prinesel čes diktator, ko si z užitek zapisal besedo, za katero si vedel, da te bodo ljudje razumeli, cenzura pa ne. Zato mislim, da bi bilo radi spomina dr. Puntarja potrebno s pridobljenimi izkustvi na novo preiskati Prešernovo dobo, tako bi nam

utegnili dognanja marsikaj porditi, kar nam je dr. Puntar intuitivno prisluhlil, tako bi utegnili tudi marsikatera trditev dr. Zigona najti primerno luč.

Kdor bi po teh vrstah sodil, bi utegnil misliti, da je Jože suhoparen profesor, ki se ni zanimal za drugače kakor za Prešerna. Zato mislim, da je prav, če podčrtam, da je bil izbran in določen v ono trojico, ki bi morala v Belgradu od SLS podpisati odreso na prestolonaslednika. Kako se je to izvršilo, ne vem, vem pa, da si pri njem dobil najboljšo in najizčrnejšo politično informacijo. Povedal ti jo je, dokler je mogel, brez vsakega strahu, kakor bi predaval na univerzi. Našel si ga popoldne v unijonski kavarni, ko je v vidno razburjenje igralcev sedel v igralnici za kupom listov in izpisoval, ne tako kakor n. pr. kurat-katehet Bonač za svoje pridige, temveč sam Bog ve, čemu, ker te snovi ni nikoli objavil.

Ali smem še nekaj podčrtati, kar se zdi, da je šlo neopaženo mimo nas? To so meje na Notranjem med nami in Italijo. Pri nas je še vedno preprič, kdo je kihnul, da niso prišli in ostali Italijani v Ljubljani, čegava je zasluga, da so zdaj meje vsaj tam, kjer so zdaj. Ne maram znanjševati zaslug nikogar, a zdi se mi prav, da povzdignem glas in opozorim na ugotovitve dr. Puntarja, ki je našel in obelodanil ne oziraje se na dnevno mnenje in ne na dnevno vero, da so imeli Italijani to mejo začrtano že leta 1806 ob reziznamskem plebiscitu, kar naj bi tudi za bodočnost ustvarilo pravilne naše sklepe.

In zdi se, da so bile prav ugotovitve in zapiski dr. Puntarja, ki so v boju med Krekom in Sušteršičem mnogo doprinesle k razčiščenju. Kakor se vse zdi, je bil začetek tale: Dr. Puntar je za vrhniško dekanjsko konferenco preskrbel borovniškemu župniku Kajdižu potrebne podatke, ki jih je župnik Kajdiž predložil zboru. Po čudnem naključju je za referat izvedel Sušteršič, stopil dvakrat do škofa dr. Jegliča, naj župnika takoj premešči. Škof mu je predložil predpise kanonskega prava o amobilnosti župnika, a ker je dvakrat zahteval, je postal na to pozoren in ob priliki vprašal župnika za vzrok. Župnik Kajdiž je omenil svoj referat. To je dr. Jeglič razvnelo:

»Moram preštudirati, moram preštudirati!« In župnik mu je moral prineseti referat. — Rezultat študija nam je znan. Radi daljnovidno poučenosti dr. Puntarja je bil dr. Jeglič opozorjen in obvarovan vsakega presenečenja, preden je mogel kdo slutiti, kaj se dogaja. In povod za to, da je bil škof kot nadpastir prisiljen po svoji dolžnosti pravočasno premisliti in prečetrati vprašanje, je dal dr. Sušteršič sam.

Za nedosegljivega idealista, več, fanatika ga je razodevala njegova želja in navdušenje za lastni dom. To svojo misel je celo meni sugeriral. Našla sva že parcelo in ni bilo pomanjkanje trgovskega duha, da je nista vzela, temveč neka druga moralna obveza, ki je takrat nisem hotel prevzeti, ki bi pa ravno ne prišla v poštev, ker je bila izven osebe prodajalca. Vendar sem pri tem prišel do sapa in Jožetu dokazoval s številkami, da je izključeno, da bi jo izplačal, kdor ima nekaj lastnega kapitala ali pa če nimaš podnajemnika, ki bi nosil vsaj pol bremena. Pri tem dokazovanju se je pokazala Jožetova kraška trma in nerazumljiva ljubezen do lastnega, udobnega doma. Verjel je v nemogoče stvari, verjel v čudno lepe sanje otroka, ki pa pri bankah ne notirajo. Polom te vere ga je strl.

Zadnjikrat sva se videla pred uršulinsko cerkvijo. Rekli so, da je prišel z Golnika. Gledal me je z začudenimi očmi, ko sem kljukal po hodniku, gledal, dal mi roko in dejal sočutno in mehko, kakor je bio lastno samo njemu: »Revež, hudo te je zdelalo! Pa glej, jaz sem prišel za teboj!« Razumel sem: hotel je povedati, da se mu smilim, da on to razume, da imam v njem tovariša, hotel je povedati nekaj toplega kakor dolgo pogrešanemu znancu. Ko je videl, da si iz svojega stanja ne delam žalostnih skrbi, da sem se mu zasmel, se mu je razleza skrb v prijazno zanimanje in kraško izredno pozornost. Moral sem mu povedati vse in ni hotel nič slišati o sebi, šele potem je vzdihnil. Zdal sem ga tolažil jaz, a moral sem biti pri tem zelo neroden, ker se mu guba na čelu ni zravnila. »Zdal sem jaz prišel za teboj!« In vendar je božja Previdnost ukrenila, da bomo prišli za njim, samo nihče ne ve ne ure ne dneva. Kar je Jože, nepopoln idealist dognal in spoznal, nas še čaka, toda on bo odšel samo nadaljeval sanje, nam dvomljivcem pa se bo treba pri zaobriti okoli osi, da bomo polno razumeli, kar on vidi.

Celje

c Mestno poglavarstvo v Celju vabi vse člane ekipe za ugotavljanje in uničevanje plinov ter samarijane, da si ogledajo protiplinski razstavo in udeležijo predavanj, ki bo dne 8. t. m. z istočasnim predavanjem filma v kinu »Metropol«. — Predavanje se bo pričelo ob 9 zvečer.

c Iz celjske Borze dela. 31. julija je bilo v evidenci celjske borze dela 275 brezposelnih, 201 moški in 74 žensk (20. julija pa je bilo 276 brezposelnih, 208 moških in 68 žensk). Delo dobijo: 4 hlapiči, 9 gozdnih delavcev, 4 mizarji, 1 sedlar, 1 slaščičar, 2 kmečki deklji, 4 natakarike, 3 kuharice, 10 služkinj in 1 postrežnica.

c Raprava proti desetim krivopriščnikom. V torkelj zjutraj se je začela pred malim senatom celjskega okrožnega sodišča raprava proti desetim krivopriščnikom, ki so obdolženi 47 krivih priseg, odnosno nasnovi k tem zločinom. Senatu predseduje g. Božič, sodnika-votanta sta gg. dr. Suhadolnik in Kraut, drž. tožilstvo zastopa g. dr. Rus. Zastopniki zasebnih udeležencev so gg. dr. Jože Godnič, dr. Ivan Sket, oba odvetnika v Smarju pri Jelšah, in dr. Jernej Stante, odvetnik v Celju. Obtožence zagovarjajo gg. dr. Alojzij Rakun, dr. Juro Hraščev in dr. Stanovnik, vsi odvetniki v Celju. Na zatožni klopi sedijo sledeči obdolženci: Ignac Goručan in Alojzija iz Platinovec, Mastnak Jože in Amalija iz Predela, Kovac iz Bodreža, Cerovšek Mihael iz Bodreža, Tkave Anton iz Bodreža, Povalec Anton iz Julijana iz Bodreža, Mastnak Jože iz Rakovca — vsi iz občine St. Vid pri Grobelnem. Zaslusčevanje obtožencev je trajalo po prečitnanju obtožnice do 14. Razprava se je nadaljevala ob pol štirih.

c Lahkoatletske tekme za prvenstvo Celja. V petotobju bodo prihodnjo nedeljo (8. avg.) na Glaziji. Nastopili bodo najboljši celjski atleti. — Tekmovanje se prične ob pol devetih.

c Kino Metropol: Danes prekrasni film »Zrtev ljubezni« (Vorstadtvariété).

Naročajte in širite »SLOVENE«!

Blagovni promet na naših rekah

V letu 1936 je tuzemski promet na rekah znašal 4.951.889 ton, od katerih odpade 2.152.703 tone na tranzitni promet, ostalo pa na pravi tuzemski promet.

Gornjo množino blaga so prevozile ladje pod petnajsetimi različnimi zastavami. Na prvem mestu so seveda ladje pod jugoslovansko zastavo. Te so prevozile 2.597.177 ton raznega blaga. Za jugoslovansko zastavo je najmočnejša romunska, na njo odpade 448.841 ton, njej sledi kmalu avstrijska s 437.082 tonami, potem nemška s 418.183 tonami, madžarska s 309.200, češkoslovaška s 255.415 tonami, holandska s 154.710 tonami, francoska s 117.00 tonami in angleška s 104.231 tonami. Od ostalih zastav ni nobena dosegla 100.000 ton. Najmanj pa je bila pri blagovnem rečnem prometu udeležena italijanska zastava, ta je prevozila le 1.071 ton.

V tem prometu sta bila glavna predmeta prevoza pesek in gramoz, tega materiala je bilo preveženega 617.731 ton, nato pride ostali gradbeni material, v glavnem kamen, opeka in cement, skupno

357.876 ton in potem drva za kurivo 287.461 ton. Za temi predmeti pridejo kot važni predmeti našega rečnega prometa razni kmetijski produkti, tako na pr. sladkorna pesa, žito, moka, suhe slive, sadje konoplja, semena in podobno. Promet v teh predmetih je znašal 247.788 ton. Znatno množino pri prevozu na rekah dosegata tudi premog in koks, 142.130 ton, ter stavbeni les, 100.756 ton.

V izvoznem prometu na rekah pa je najvažnejši predmet žito. Promet v žitu je dosegel 361.749 ton, kar pomeni, da je skoraj ves naš izvoz žita, ki je lansko leto znašal 390.719 ton, šel po rečni poti v inozemstvo. Ostali kmetijski produkti, ki jih izvažamo v veliki množini po isti poti, so suhe slive, konoplja in drugi, njih promet je znašal 83.334 ton. Na tretjem mestu so rude s 65.050 tonami.

Pri uvozu so pa na prvem mestu mineralna olja, 130.699 ton, premog in koks, 75.931 ton, kuhinjska sol, 47.754 ton, in končno železo in druge kovine, 31.195 ton.

Izvoz železne rude

S Češkoslovaško, Romunijo in Madžarsko je bil sklenjen dogovor o dobavi železne rude iz državnih rudnikov. Po tem dogovoru bomo izvozili v omejenih državah letno 400.000 ton železne rude. Množina železne rude, ki jo bo Jugoslavija dobavljala, presega znatno množino, ki smo jo v zadnjih letih v te tri države izvažali.

V naslednjem navajamo podatke o našem celokupnem izvozu železne rude v zadnjih treh letih ter o izvozu v Češkoslovaško, Romunijo in Madžarsko.

leta	skupno	v navedene tri države
1934	111.945 ton	110.516 ton
1935	180.500 ton	180.135 ton
1936	313.476 ton	312.280 ton

Kakor vidimo iz teh števil, predstavlja izvoz v Češkoslovaško, Romunijo in Madžarsko skoraj naš celokupni izvoz železne rude. Vsled tega je dogovor, po katerem se naša dobava železne rude tem državam določa z 400.000 tonami, toliko večjega pomena.

Plačilo za železno rudo, ki jo bomo dobavljali, bo izvršeno po obstoječih dogovorih o plačevanju, to je v kliringu.

Dogovor je sklenjen direktno s topilnicami v Češkoslovaški, Romuniji in Madžarski. Železno rudo bo izvažala direkcija državnih rudarskih podjetij v Sarajevu.

Prodaja na obroke v Zedinjenih državah

V ameriški trgovini je kreditiranje zavzelo zelo velik obseg. V letu 1936 je 60% vsega blagovnega prometa s konsumenti baziralo na kreditnih poslih, proti 57% v prejšnjem letu. Najbolj močno se je dvignila prodaja na obroke, ki je dosegla lansko leto promet 4,5 milijarde dolarjev proti 3,6 milijarde v letu 1935. Povečanje obročajnih poslov znaša torej v enem letu 25%. Tudi prodaja na kredit v tekočem računu je narasla za 15%, prodaja proti gotovini pa se je povečala le za 11%. Izgube pri prodaji na obroke so znašale lansko leto povprečno 0,4%, pri prodaji na kredit v tekočem računu pa 0,5%. Posebno važno vlogo ima prodaja na obroke v trgovini z avtomobili. Lansko leto je bilo 43% vseh kupčij v tej panogi sklenjenih na obroke, 21% jih je bilo na odprti račun, le 36% pa jih je bilo proti gotovini.

V tekočem letu je prodaja na obroke krepko napredovala. Stevilni štrajki v Ameriki so pa povzročili, da je prišlo do preokreta. Zaradi izpadka zaslužkov, ki so ga ti štrajki povzročili, ameriški delavci, ki tvorijo glavni kader kupcev na obroke, v veliki množini niso mogli več izpolnjevati svojih z obročnimi posli prevzetih obveznosti. Trgovci, ki so kreditirali, ter razni zavodi, ki te obroke kupčije financirajo, dosedaj v takih primerih še niso uveljavili svojih lastninskih pravic. Vendar pa je opaziti v splošnem pri teh poslih, ki so nekakšen izraz konjunkturalne, precejšnje rezerviranosti.

Padec tečajev na borzi v Tokiju. Zaradi sklepa japonske vlade, da bo stroške vojnega pohoda na Severno Kitajsko krila s povzvišanjem davkov, je prišlo na večerjšnji borzi do velikega padca tečajev.

Anglija uvaža rusko zlato. V prvi polovici preteklega tedna je Anglija po poročilu »Financial News« uvozila iz Sovjetske Rusije zlata v vrednosti 1,13 milij. funtov. V prejšnjem tednu pa je uvoz zlata iz Rusije znašal 1,65 milij. funtov. Izgleda, da je zopet pričel ruski dotok zlata, ki je začel kom leta povzročiti toliki nemir na londonskem trgu.

Kulturni obzornik

Kapiteljska cerkev — simbol Novega mesta

Nove, za njeno zgodovino važne najdbe.

Pred nedavnim se je mudil v Novem mestu zaslužni župnik g. F. Avsee, da je spopolnil svoje načrte kapiteljske cerkve. Ob tej priliki me je opozoril na znamenje, vrezano na južnem oknu kripte. Znamenje je močno spominjalo na običajna kamnoseška znamenja naših srednjeveških cerkev. Ikal sem v tem smislu dalje in ni bilo težko zaslediti na zunanjsini vseh oken slična znamenja, kar je domnevo potrdilo. Ko sem se lotil detajlnih načrtov v kripti, sem pod beležem, po malem lkanju zasledil nova znamenja na oknih in portalu, ki vodi v kripto iz vzhodne veže. Dosedaj mi je znanih 16 kamnoseških znakov, a se bodo po nadaljnjih preiskavanjih nedvomno pokazali še novi. To je tudi povod, da opozarjam na ta odlični spomenik naše gotike arhitekture.

Arhitektura cerkve: Od zapada proti vzhodu sledi zvonik, negotaka ladja in gotski prezbitrij s kriptjo. Vsi trije deli so povezani v učinkovito celoto in bi vsako poseganje v obatoječe stanje pomenilo nepopravljivo škodo v slikoviti razsvetlitvi zunanji mas, pa tudi v prostorni razdelitvi notranjščine, kjer ustvarjata lončena os stavbe in višinska razlika med visokim prezbitrijem in ladjo svojevrstno mikavnost.

Prezbitrij, kakršen je, in ohranjen je čudovito, priča o veliki umetniški tvornosti, ki jo je imel stavbar, ki ga je pred 500 leti postavil. Trdno je zakopan v tla, drzno rastejo etene, podprte z oporniki, v višino, dvakrat jih vodoravno režeta podzidek in venčni zidec. Dvakrat se etene med opor-

niki odpro, prvič takoj pri tleh, drugič med venčnim zidecem. Stena je tako dematerializirana in če so spodnja okna še nizka, potlačena, zgornja močno zrastejo in z motivom vmesnih stebričev močno podpro vertikalne tendence stavbe. Oporniki so dvakrat stopnjasto prirezani, dvakrat zgubijo na svoji teži, dvakrat zapadejo istemu vertikalizmu, ki se mu podreja vsak arhitektonski važen detajl na stavbi. Vsi tektonski deli: oporniki, podzidek, venčni zidec, podboji oken, vrat in ogli stavbe so zidani iz rezanega kamna. Zid sam je iz grobege, neobdelanega kamna in neometan. Vsa poudarjena del stavbe je njen konstruktivni element, nikakih dekorativnih delov ni na njej in vendar kako monumentalna je prav v tej svoji enostavnosti in logičnem poudarjanju konstruktivno važnih delov. In ni zadnje, kar ji daje izredni estetski in lepotni učinek, pristnost materiala, gol, neometan kamen, ki mu je pet stoletij dahnilo na površino neizbrisane pečat starosti, ki ga je očuval vseh prezidav in barbarstev, ki so izkazale nekaj prav tako odlično in monumentalno notranjščino.

V notranjščini predstavlja prezbitrij enoladijski, 20 m dolg, 10 m širok in 13 m visok prostor s štirimi obočnimi polami v tlorisu. Isti princip logičnega izražanja konstruktivnih členov v dosego lepotnih učinkov, ki je zgradil zunanjščino, je obveljal tudi v notranjščini. Močni služniški simbolizirajo rasi etene, pod etropom se razraščajo v rebra, ki se po preko oboka in si v sklepiku na njegove temno podajajo roke. To je osnovni motiv stavbe. Pet trodelnih oken dovaja notranjostjo zadostno luč.

Vsa prostor pod prezbitrijem zavzema kriptja. Štirje pari osmerogolnih stebrov delijo kriptjo v enako visoke ladje in nosijo križni svod, ki pa je brez reber. Vtis, ki ga napravi, je težak, masiven. V prezbitriju se rebra lahno po preko oboka, tu so izostala, obok z vso svojo silo pritiska na nosilce in jim malo pod vrhom s svojo težo izlase

Lepe in velike poslovne prostore, pripravne za banko ali večje trgovsko podjetje, se za daljšo dobo odda ugodno v najem v Ljubljani. Pojasnila daje Ustlaker Ivan, javni notar v Ljubljani, Kralja Petra trg 8.

obveznice 76 den., dalm. agrarji 74 den., 8% Blerovo posojilo 93.50—94.50, 7% Blerovo posojilo 83.50—84.50, 7% stab. posojilo 88 den. — Delnice: Priv. agrarna banka 196—198, Trboveljska 240 den., Gutmann 55 bl., Osj. sladk. tov. 190—200, Osješka livarna 200 bl., Raguzska 380—400 (380—390), Oceanija 275 den., Jadranska plovibda 365 den.

Belgrad. Državni papirji: 7% investicijsko posojilo 90 den. (90), vojna škoda promptna 405.25 den., begluške obveznice 76.25 den. (76.50), 8% Blerovo posojilo 93.50—94.50, 7% Blerovo posojilo 84 den., 7% stab. posojilo 85.25—86 (85.75). — Delnice: Narodna banka 7150 den., Priv. agrarna banka 193 den., drobni kom.

Žitni trg

Sombor. Pšenica bač., okolica Sombor 173—175, gornje bač. srem. slav. 174—175, banaš. 173 do 175, gornje banaš. 176—178, bač. ladja kanal 180—185, bač. ladja Begej 185—187.50, bač. banaš. potiska šlep 185—187.50. — Oves: bač., srem., slov. 112.50—117.50. Rž: bač. 167—169. — Ječmen: bač. srem. 63—64 kg 130—135, — Koruza: bač. srem. 91—93, bač. bela 2% 94—96. — Moka bačka Og. Ogg 270—280, 250—260, 235—245, 205—215, 165 do 175, 115—120. — Otrobi: bač., srem. 91—93.

Tendenca neizpremenjena.

Brez prometa.

Novi Sad. Pšenica nova 78 kg in 2%: bač. 176—178, srem. 184—185, banaš. 172—178; slav. srem. 77—78 kg 2% 173—175, srem. ladja Sova 78 kg 2% 182—184, bač. ban. ladja Dunav 78 do 79 kg 2% 186—188, bač. ladja Tisa 78—79 kg 2% 188—190; bač. ladja Begej 78—79 kg 2% 187—189. — Oves: bač. srem. slov. 115—117.10. — Ječmen: bač. srem. 63—64 kg 132.50—135. — Koruza: bač. srem. 92—93, ban. 89—90.

Vse ostalo neizpremenjeno.

Tendenca mirna.

Promet velik.

Rečica ob Savinji

Kmetijski tabor. Zadnje nedeljo, dne 1. avgusta je bila seja kmetijske zveze za okraj Gornji grad. Ob tej priliki se je sklenilo, da se kmetijski tabor, ki bi se imel vršiti letos, preloži radi kratkega časa in radi drugih prireditev na julij prihodnjega leta. Zato pa se bo takrat v večjem obsegu in z bolj pestrim sporedom vršil.

Občni zbor podružnice županske zveze za okraj Gornji grad je bil v nedeljo popoldne v Rečici ob Savinji. Za načelnika je bil izvoljen g. Martin Steblovnik, predsednik Kmetijske zbornice; za njegovega namestnika pa g. Blekač Marko, župan občine Rečica. Ob tej priliki so se obravnavale važnejše zadeve županske zveze, poleg njih pa se je razpravljalo tudi o poenotenju občinskega poslovanja, o splovarskih polovinih vozniinah in drugih važnejših zadevah. Posebno važen je bil sklep, da se pristopi k intenzivnemu delu za elektrifikacijo Savinjske doline. Vsi prisotni so soglasali s tem, da se že letos začne ta dela in se tako ugodi želji in potrebam prebivalstva. V kratkem se bo sklicala po okrajnem načrtu tozadevna anketa, katere se naj udeležijo vsi zainteresiranci v čim večjem številu. O tem bomo še obširneje poročali.

Radio

Programi Radio Ljubljana

Sreda, 4. avg.: Operetni venki (plošče) — 12.45 Vreme, poročila — 13.00 Cas, spored, obvestila — 13.15 Radijski orkester — 14.00 Vreme, borja — 19.00 vreme, poročila, spored, obvestila — 19.30 Nac. ura — 19.50 Javna solistična glasba (plošče) — 20.30 Mladinska ura: Kako spoznamo glasbilo, IV. pred. (dr. A. Dolinar) — 20.30 Koncert pevskega zbora »Stogor« — 21.15 Radijski orkester — 22.00 Cas, vreme, poročila, spored — 22.15 Rudolf Piliš igra na kromatično harmoniko.

Drugi programi

Sreda, 4. avgusta: Belgrad: 20.00 Arlje, 20.30 Orkestralni koncert, 21.00 Humor — Zagreb: 20.00 Violina, 20.30 Ljubljana — Dunaj: 20.05 Slavinski koncert iz Solnograda, 21.45 Plesna glasba, 23.00 Strmel — Zidimpešta: 20.00 Igra, 22.10 Glasbena glasba, 23.00 Operni orkester — Trst-Milan: 17.15 Plesna glasba, 21.00 Opereta »Dunajska križ« — Rim-Bar: 21.00 Pihala, 22.25 Zbor — Praga: 20.30 Dueti, 20.50 Ljudski koncert — Varšava: 20.50 Vokalni koncert 21.00 Chopinov koncert, 22.00 Plesna glasba — Berlin: 19.30 Operetne meledije — Hamburg: 19.00 Domovinski zvoki, 21.10 Orgle, 21.25 Dvorčakov čelo koncert — Lipsko: 19.00 Frankfurt, 21.45 Stari instrumenti — Frankfurt: 19.00 Domovinski zvoki, 21.15 Sereade — Brominster: 20.05 Richard Straussov koncert iz Solnograda — Bukarešta: 20.00 Balalačke, 23.30 Violina, 23.30 Vokalni koncert, 23.45 Salonski orkester.

VELIKO ZAKLJUČNO ŽREBANJE

34. kola Državna razredne loterije

se vrši

dnevno
od 17. avgusta do
13. septembra t. l.

DOBITKI:

1 premija	od Din	2,000.000—
1	"	1,000.000—
1	"	500.000—
1	"	400.000—
1	"	300.000—
5 dobitkov po Din		200.000—
10	"	100.000—
10	"	80.000—
10	"	60.000—
15	"	50.000—
15	"	40.000—
15	"	30.000—
20	"	20.000—
200	"	10.000—
250	"	8.000—
300	"	6.000—
400	"	5.000—
500	"	3.000—
1650	"	2.000—
33600	"	1.000—

skupno

56 milijonov dinarjev

Cene srečk:

Cela srečka
Din 1000—

Polovična srečka
Din 500—

Četrtninska srečka
Din 250—

Strogo solidna, točna in diskretna postrežba!

Originalne srečke za to žrebanje se razpošiljajo samo proti predplačilu!

Glavna kolektura Državne razredne loterije

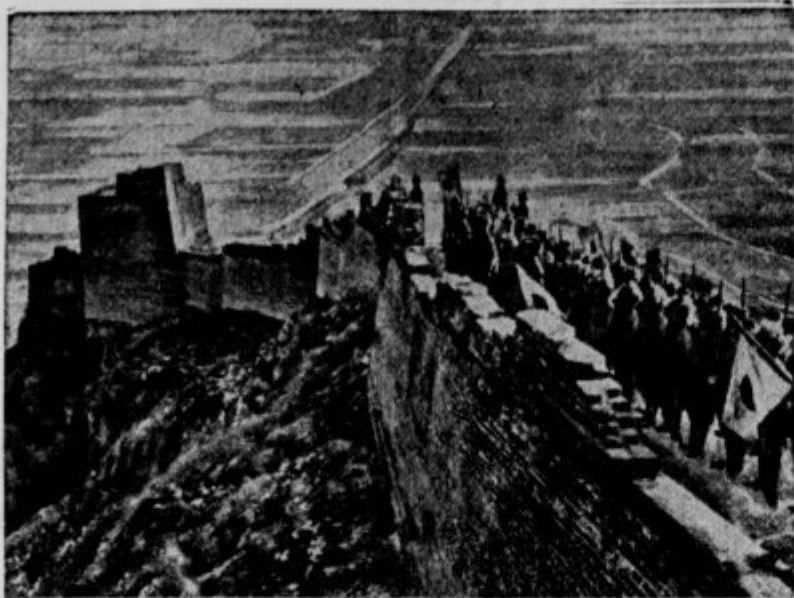
A. REIN IN DRUG
ZAGREB
Ilica 15 Gajeva 8

V kripti so ometani iz rdečega peščenca rezani stebri, pobeljeni podboji oken in kameniti portali, v prezbitriju pa se služniški in svodna rebra. Tako so zakrili vse tiste dele, ki so ogradoje stavbi in na katerih je ležal nje lepotni poudarek. Stavbi so vzeli njen logični, po arhitekturi damu obraz, zabrisali njeno naravno rast in odvzeli kamnu njegovo barvitost. Tako pokvarjeno stavbo so še dalje kvarili s tem, da so dragoceno baročno opremo zamenjali z novimi, estilno pravilnimi gotičnimi izdelki. Živ organizem so zavrgli, sprejeli pa mrtve tvorbe brez duha. Danes stoji v kapiteljski cerkvi ogromen gotičski kolos in v njem — kakšna ironija — genialna umetnina Tintorettova, podoba svetlega Miklavža. Pa se še dobijo ljudje, ki jim je ta oltar hudo pri srcu in ki še danes sanjajo o estilno pravilno dograditvi kapiteljske cerkve.

Spomeniški konservator g. dr. Stele je v lanskii Kroniki tako zapisal: Kranjska, opatijska cerkev v Celju in minoritika v Ptuj ključje k sebi ravnamu pomlajenju svojo sestro po drugih naših mestih in trgih. Kdaj se bo odzvala kapiteljska? Kdaj bo zmagal v Novem mestu oni duh, ki bo kapiteljsko cerkev očistil beleže in preslikav in ji vrnil nje prirodno lepoto, katero ji je dal stavbar pred petimi stoletji? Kdaj bo zmagal oni duh, ki je v Kranju oblikoval nov veliki oltar? Kdaj se bo našel kdo, ki bo dorašeli ustvarjalni moči stavbarja, ki bo domel, da v umetnosti ne gre za prazno formo, ampak za duha. Sele ko bo to spoznanje našlo pot tudi v Novo mesto, šele takrat bomo množni vrtni kapiteljski cerkvi njen sijaj. Jože Gregorič.

10.000 milj dolga utrdba

Kitajsko obzidje

Tri tisoč kilometrov daleč se razteza poglaviti del svetovno znanega kitajskega obzidja. To je taka dalja kakor iz Londona do ruskega Lenina, ali kakor iz afriškega Tripolisa do švedskega Osla ali kakor iz Liverpoola do Angore v Aziji. Če pa pomislimo še na posamezne stranske dele obzidja, ki se odcepajo v pokrajine, potem je dolžina večja ko 3000 km. Tako torej kitajsko obzidje ni le najmočnejša zgradba, kar jih je sploh kdaj postal človek, ampak je zaeno tudi

najbolj orjaška obrambna naprava na svetu.

Kitajec ji pravi »10.000 milj dolga trdnjava« — in pove resnico; to obzidje je tako rekoč »osmi tudež sveta«.

Ze precej časa je od tega, ko se je dozdevalo, da se je pomen kitajskega obzidja zmanjšal in sicer zaradi dognanj, ki jih je ekspedicijski Shipper—John—u temeljila v Peruju. Tej ekspedicijski se je namreč z voznjaki z letali posrečilo odkriti »Veliko obzidje Peruja«, ki doslej še ni bilo svetu znano in ki je jako močna utrdba. Čeprav so mogli posneti šele 50 m te utrdbe, vendar brez dvoma nima niti približno takega obsega ko kitajski zid. Tako je še zmeraj resnica, da se z orjaškim, razsežnim kitajskim obzidjem ne da primerjati nobena zgradba sveta.

Kakor neznanski, velikanski zmaj se vije čez pečine in brezdnja, čez hribe in doline, čez nedogledne globine in divje penče se hudournike,

a na hrbtu ima nazobčani greben, ki so nekoč na njem oprezovali ogleduhi, kjer so v davni gori kresovi stražarjev, da opozorijo deželo na prihod sovražnika.

Ta orjaška stavba je kakor junaška pesem o zmaji nad zvijačami in težkočami. Poročila pravijo, da je obzidje gradilo 1 milijon delavcev. Junaška pesem je pa že sama misel, da je moči kaj takega zgraditi, misel, ki se jo je pač domisliti samo kak velikan duha.

Nihče drugi ko »Napoleon daljnega Vzhoda« cesar Sin-Si-Huang-Ti (vladal 2000 let pred Kr.), je imel to zamisel. To je tisti vladar, ki je Kitajsko, katere zgodovina se že začne z dinastijo Hia (2205—1766 pred Kr.) povzdignil v kulturno državo in jo zedinil v celoto. Tehniška plat te silne utrdbe pa se še poveča, če jo presojamo s pogledom modernega stavbarstva. Mnenje modernih inženirjev je, da ne bi mogli tega obzidja tudi z modernimi tehničnimi pripomočki bolje sezidati.

Razlika v kakovosti tal na Kitajskem in v sednji Mongoliji je naravnost izjvala Kitajsko, s svojimi čudovito rodovitnimi njivami, da je postala obrambni zid zoper svoje severne roparske sosedje, ki so imeli same pustine in puščave na čaleč in široko. Nič ni bilo čudno, da je vzplamtel pohlep roparskih, mongolskih tolpo po tej izredno bogati zemlji.

Cesar Sin-Si-Huang-Ti

Je bil izredno prebrisan in moder vladar. Tako ni poklical na delo za zidanje obzidja samo vseh vojnih ujetnikov, ampak so morali na delo tudi vsi tisti, ki jim je bila lastnina v bližini sovražnika ogrožena. Seveda pa Sin-Si-Huang-Ti slovi tudi po tem, da je bil izredno častihlepen in zaeno nasilen ko malokdo. Kar z eno samo kretnjo je tako rekoč izbrisal in odrinil od sebe vse, kar je bilo pred njim, zakaj, bil je tako častihlepen, da je hotel biti na vsak način »prvi cesar«, šel je celo tako daleč, da se je dal nazivati: »edini prvi«.

Kar je bil Sin-Si-Huang-Ti začel, to so njegovi nasledniki nadaljevali. Neprestano so se novi zidovi pritkali k starim. Veliki vpad Mongolov v 13. stoletju, ki ga Kitajski ni mogla odbiti, je zapeljal usodo kitajskemu obzidju. Pod dinastijo Ming (od 14. do 17. stoletja) pa je bilo kitajsko obzidje spet obnovljeno.

S svojo tisočletno tradicijo je postalo kitajsko obzidje tudi del kitajske duše: meje »10.000 milj dolge utrdbe« so Kitajcu tudi meje njegove domovine.

V Mehiki še vedno preganjajo vernike

Neki Kalifornijec, ki se je pravkar vrnil iz Mehike, je napisal listom tole poročilo:

»Brez dvoma so katoličani potolaženi, ko berejo, da se je versko preganjanje v Mehiki poleglo. Vendar jim moram to tolažbo vzeti. Cardenas in njegovi pristaši so zagrizeni sovražniki Cerkve, kar spoznaš ob vsaki priliki. Ko nam je mestni poglavar obljubil, da si bomo smeli vse ogledati, smo pa zapazili, kako je našemu šoferju skrivši zašepetal ime napačne poti. Če se jim zdi potrebno, da spet odprejo nekaj katoliških šol, ni to prav nič posebnega, saj na tisoče otrok nima nobene šole, kamor bi mogli hoditi. Dasi je šolski obisk obvezen, pa je vendar povsod premalo šol. Seveda se s tem okoriščajo katoliški starši, da jim ni treba svojih otrok pošiljati v socialistične šole. Vse vplivne inozemce, ki pridejo v Mehiko po pojasnila, popolnoma napačno poučijo o duhovnikih, ki o njih pripovedujejo najstrašnejše zgodbe. Glede na cerkve sem spoznal, da bo tudi sto let premalo za njih obnove, saj so jih ti politični vandali popolnoma uničili. Videl sem cerkev, ki so ji nekoč dejali »čudež sveta«, pa je povsem gola in jo le zato kažejo tujcem, da pobirajo vstopnino in pripovedujejo, da jo bodo »spet odprli«. Pa čeprav bodo zares vrnili vernikom cerkve, kaj pa naj ubogo ljudstvo počne z njimi zdaj, ko je že več let razkropljeno okoli in je brez vsakršnih sredstev?«

»Ah, Amalija, nastavi radio na kako drugo postajo, saj veš, da ne maram poslušati tega cviljenja v operahle«

Ceplak je prišel v Ljubljano, da si kupi dvo-sedežni avto. Trgovci se je trudili na vse pretege, da bi prišlo do kupčije. »Pomislite, vi stopite v avto in prej ko v dveh urah ste v Novem mestu.«

»Ne, ne, tega avta ne kupim,« pravi nato Ceplak.

»Zakaj pa ne?«

»Zato, ker nimam kaj iskati v Novem mestu, jaz hočem le na Jesenice.«

Zlato prevažajo! Posebni vlaki dovažajo zlato v bližino Fort Knoksa, kjer je zakladnica USA. Potem preložijo zlate palice na oklopne avtomobile in jih pod najstrožjim varstvom prepeljejo v zakladnico. Oklopni avtomobili niso samo pred dotičnimi tovornimi avtomobili in zadaj za njimi, »marveč so posebne straže tudi v gozdu in pred vhodnimi vrati«

Rdeči car

(Francoski list »Candide« je nedavno objavil članek o Stalinu. V uvodni opazki pravi omenjeni list, da je članek spisal bivši ruski revolucionar, a nasprotnik boljševikov, Verečak, ki piše, kje in kako je spoznal Stalina):

»Od 1908 do 1917 sem ga mogel večkrat videti in ga z značilnih strani spoznati. S tem sem popolnoma doumel svojsko osebnost tega izrednega človeka. Zdaj sem ga videl v ječah, zdaj v Sibiriji, potem v prvih mesecih februarjeve revolucije 1917, ko naju je usoda zblížala, da naju je po oktoberski revoluciji popolnoma razdružila.«

Omenjeni nekdanji soujtnik in sotrpin Stalina v dobi carjev, opisuje vrsto osebnih doživetij, ki prav ostro ponazorujejo značaj tega moža, ki si je kasneje znal pridobiti neomejeno diktaturo nad nesrečnim ruskim narodom.

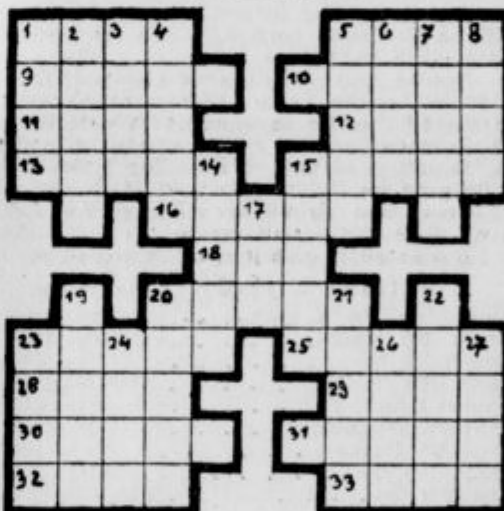
Verečak pravi: »Kakor se je v mnogih drugih revolucijah razvil prav poseben značaj, tako je postal tudi Stalin, ta večni ujetnik, posebej svoje vrste. Predvsem je jako žilav, vztrajen in kar neumno nezaupljiv — nasproti najbližjim in

— priznal mi je sam — tudi nasproti sebi. Ko sem bival v carskih ječah, sem spoznal razne vrste revolucionarjev. Bili so »apostoli«, ki so bili v dno duše prežeti s svojo mislijo in s poslanstvom. Bili so tudi nepopoljšljivi častihlepeni, ki so hlastali samo za ploskanjem občinstva in so se časih žrtvovali do najhujših žrtev, pa le iz samoljubja, da bi zadostili svoji slavohepnosti in da bi ves svet presenetili s svojimi revolucionarnimi dejanji. Bili so pa tudi »tehnikci«, ki so se kar tebi nič meni nič pokorili revolucionarnim postavam, da so bili kot obsedeni. Za te ljudi ni bilo ljudstvo nič več ideal, ki so dejali, da mu služijo. Ljudstvo je postalo zanje samo politični in socialni poskus. Po moje — je Stalin te vrste revolucionar. On ne pripozna nikake človeške osebnosti. Kar se nam dozdeva sveto in nedotakljivo, na to gleda Stalin z največjim zaničevanjem. Prav tako je ciničen nasproti drugim, kakor nasproti sebi. Pojma čast in vest sta mu sploh brez pomena. — Zaveda se, da napravi slab vtis, zato neče nikoli javno govoriti in se kazati ljudstvu.«

Earl Baldwin, znani angleški državnik, obhaja zdaj 70 letnico

Križanka

Vodoravno: 1. kraj iz Tavčarjeve obširnejše povesti iz visokošolskih let; 5. ženska oseba iz Finžgarjeve drame »Razvalina življenja«; 9. kraj med Višnjo goro in Turjakom izza turških časov; 10. bolgarski lirski in epični pesnik ter romanopisec (1850—1921); 11. nekdanji del severne Grčije; 12. vas zahodno od Ormošnje na Dolenjskem; 13. važno grško prietišče blizu Aten; 15. koroški duhovnik, glava obnovljenega ilirskega gibanja na Slovenskem (1809—1892); 16. slovenska gora na Primorskem; 18. večji maloazijski otok; 20. urednik »Ljubljanskega zvonca« v zadnjem desetletju preteklega stoletja; 23. kraj na desnem bregu Soče med Kobari-dom in Tolminom na Primorskem; 25. vrsta lesene posode; 28. vrsta dragega kamenja; 29. težke sanje; 30. plačinski kraj blizu Davče v selških hribih; 31. hraničen sad gozdnega drevesa; 32. legendarna osebnost iz začetkov rimske zgodovine; 33. lisenova drama.

Navpično: 1. večji snop slame; 2. žival iz trop-skih pragozdov Južne Amerike; 3. važen vrh na Koroškem; 4. kraj med Cedadom in Krminom v severnoitalijski nažini; 5. naslovna oseba iz Gogoljevega romana; 6. pomembnejši svetopisemski prerok; 7. druga beseda za postreška; 8. ud iz-umrlega naroda; 14. kraj vzhodno od Krapine na Hrvaškem; 15. tuja beseda za kalup; 17. kuhinjsko orodje; 19. tuje ime za vzhodno-azijsko državo po glavnem otoku; 20. kraj južno od Karlova na Hrvaškem; 21. Lambergarjev grad pri Begunjah na Gorenjskem; 22. tuja beseda za nasilje; 23. kraj pri Zagorju ob Savi; 24. važno najdišče starih izkopanin pri Litiji; 26. kraj blizu Kureška na Dolenjskem; 27. ribiška potrebščina.

Rešitev zemljepisne zlogovne križanke

Vodoravno: 1. Nazarje, 3. Laporje, 5. Padova, 7. Zaga, 9. Reka, 10. Lika, 11. Lazi, 12. Sija, 14. Jama, 16. Visoko, 18. Letinje, 20. Samobor, 22. Dnava, 24. Požega, 26. Čepulje, 28. Naklo, 30. Roje, 31. Piran, 22. Lodi, 33. Pece, 35. Neva, 37. Senovo, 39. Nadole, 40. Debenje.

Navpično: 1. Nadiža, 2. Jopa, 3. Lava, 4. Jerka, 6. Dole, 8. Galija, 9. Rezija, 12. Sikole, 13. Cesso, 15. Maribor, 16. Vinje, 17. Kosa, 19. Tirana, 21. Modrače, 22. Dobrna, 23. Vače, 24. Polje, 25. Gabrje, 27. Puštal, 29. Klopice, 30. Rodine, 33. Pečina, 34. Mlino, 36. Vašinje, 37. Sele, 38. Vode.

Viseči most se je podrl

kakor poročajo iz Santiaga de Chile, Viseči most pri La Oroya je bil 100 m dolg in je visel 20 m visoko nad reko Inambari. Nesreča se je zgodila vprav tedaj, ko je 80 delavcev zlatega rudnika Inka, obloženih s tovari, šlo čez most. Most, ki je bil 30 let star, se je vdrl, 40 delavcev je strmoglavilo v deročo in zaradi deževja močno naraslo reko; 22 delavcev je utonilo, drugi so se rešili.

Zmagovalec v žitni bitki

Pred nekaj dnevi je v Torontu umrl 70 letni sin C. E. Saunders. Ta učenjak, ki je kot kemik in geolog deloval v Kanadi, je bil resnični dobrotnik ljudstva. Proslavljali in častili so ga zato, ker je odgojil posebno vrsto pšenice, takozv. pšenico markizo. Slo je za križanje pšenice Hard Red Tife in Red Calcutta, ki so jo dobili iz Indije. Leta 1904 je začel s svojimi poskusi in leta 1916 je že bila pšenica Marquis poglavitna pšenica na kanadskih njivah. Saunders je 22 let služil kanadski državi s svojim delovanjem. Ker je bil slabotnega zdravja, je moral že z 58 leti v pokoj. Spočetka je užival prav ekromno pokojnino, slednjič mu je hvaležna država naklonila na leto 1000 funtov podpore.

Kakor se to večkrat dogaja pri ljudeh, ki so vedno zaposleni, se tudi Saunders ni zanimal samo za poljedelstvo, marveč je bil navdušen glasbenik. Bil je znan kot dirigent metodistične cerkve v Otavi. Tudi s fotografiranjem se je jako rad bavil. Govoril je francosko prav tako kot angleščino, ki je bila njegov materni jezik. Ko je Saunders umrl, je dejal ministrski predsednik iz Manitobe: »Z njegovo smrtjo smo izgubili moža, ki je resnično, dejansko pomagal svoji domovini«.

Takole naj bi bil zavarovan sodnik na nogometnih tekmah

Z jadrnico krog sveta

Pariski isti poročajo o francoskem pomorščaku z imenom Louis Bernicot, ki se je z jadrnico, opremljeno s pomožnim motorjem, odpravil na pot krog sveta. Zdaj je v Papeete, na nekem otoku Tahitskega otočja Tihega oceana. Jadrnica se zove »Analita«, kar bi se po naše reklo »boginja voda«. Bernicot je odplul s severne Francije 22. avg. 1936. Štiri mesece je jadral do pristanišča Mar del Plata v Južni Ameriki in se je spotoma le za tri dni ustavil v Funchalu na Madeiri. Na tej vožnji do Južne Amerike mu je pihal večina nasprotni veter. Najtežja pot je bila skozi Magalhaensov preliv; to je bilo prvotno delo pomorščaka, ki je zanj potreboval 14 dni. Na zahodnem delu preliva bi se bil Bernicot skoraj ponesrečil, saj so ondi vedno hudi viharji, ki se jih vsak mornar boji. Nadaljnja vožnja po samotni, neskončni gladini Tihega oceana je še precej erečno potekla. Zdaj si je Bernicot privoščil nekaj dni oddiha. Potem bo krenil na zahod skozi težavni preliv Torres in nato zopet zahodno, južno krog Afrike in mimo ritča Dobre nade nazaj na Atlantski ocean.

Slavne pasme oče in sin

Pohorski razbojnik aretiran

Maribor, dne 3. avgusta.

Orožnikom iz Hoč se je posrečilo, da so kaj kmalu izsledili nevarnega razbojnika, ki je 1. avgusta ponoči okoli pol enajstih pri Pohorakem domu napadel Matildo Hecl, soprogo šolskega ravnatelja iz Fürstenfelda v Avstriji, in ji izrgal iz rok ročno torbico, v kateri je imela zlato uro z verižico v vrednosti din 2000 in nato izginil v temno deževno noč. Heclova se je iz gostilniških prostorov podala v stanovanjsko hišo, ki je od gostilne oddaljena kakih 50 metrov. Njen spremljevalec, sorodnik Hugo Detiček iz Konjice, je šel nekaj korakov za njo. To je drzni napadalec izrazil v bliskoviti izvršitvi dejanja, še preden Detiček je na Hecline ključ mogel skočiti na pomoč. Orožniška patrulja, ki je šel leto noč zvedela za roparski napad, se je takoj podala na zasledovanje, ki ji je bilo olajšano, ker so nekateri že prejeli dan videli neznanca, ki se je potikal okoli Poh. doma, in katerega so tudi mogli točno opisati. Orožniki so pretaknili vse kote in hiše okoli Mariborske koče in Pohorskega doma. Naslednjo noč okoli 12 so orožniki v sobi nad hlevom Pohorskega doma res iztaknili neznanca, ki pa je vsako krivdno tajil in pri katerem tudi niso ničesar našli. Ker se jim je zdel ravno sumljiv, so ga ponovno telesno preiskali in pri njem res našli zlato uro in verižico, ki jo je imel privezane na spodnjem delu telesa.

Po tem odkritju je dejanje skesano priznal, obenem pa tudi izpovedal, da je v noči na 1. avgust vliomil v obrambo Mariborske koče in iz nje odnesel nekaj blaginje. Priznal je tudi grehe, ki jih je zagrešil v zadnjem času v raznih krajih ob vznožju Pohorja. Z aretacijo zlikovca v osebi Josipa Gosaka, brezposelnega ključavničarskega pomočnika iz Maribora, so naše tujakoprometne postojanke rešene nevarnega poslopača in gre orožnikom iz Hoč za njegovo takojšnjo izsleditev in aretacijo vse priznanje.

Laško

Prosvetni tabor na Dolu. Na Dolu pri Hrastniku bo 22. avgusta prosvetni tabor z nastopom fantovskih odsekov Laškega okrožja, združen s proslavo 25. letnice Dolskega prosvetnega društva ter blagoslovitvijo nove društvene zastave. Natančnejši spored bo pravočasno objavljen.

Sprememba posesti. Tukajšnja Nabavna in prodajna zadruga je kupila za novo enotačo se stavbno zadrugo »Društveni dom« od g. Josipa Fretze skupino gospodarskih poslopj med potokom Zikova in hšama g. Pergerja ter g. notarja dr. Prielana. Nakup tega prostora je zelo posrečen že radi tega, ker leži v sredini mesta, blizu cerkve ter bi mesto z zgradbo doma na tem prostoru zelo pridobilo na lepoti, kajti hlevi itd. pač niso v okras glavnih točk mesta. Ker je tudi trgovec g. Franc Časl istočasno podaril v korist doma lepo stavbišče ob Marijagraški cesti, smemo upati, da pride tudi Laško v kratkem do prepotrebnih društvenih prostorov.

Okrajni cestni odbor se bo selil. Gosp. Dergan je odpovedal cestnemu odboru doseganje pisarniške prostore v njegovi hiši. Ko bo cestni odbor našel primerne prostore, bomo o preselitvi pravočasno poročali.

Tombola prostovoljne gasilske čete je preložena na 8. t. in.

Mesto redarja je bilo na naši občini že več mesecev izpraznjeno. Uprava je hotela na to mesto postaviti doseganega pomočnika tajnika, čigar mesto je bilo s 1. aprilom ukinjeno. Kakor je videti, mu za mesto redarja ni bilo, ker je morala uprava postaviti začasnega redarja. Iz »Nove dobe« posnemamo, da doseganji pomožni tajnik te službe ne more vršiti, ker mora imeti popoldnevne proste za telovadne vaje. »Nova doba« tudi ve poročati, da bo novi redar neki Klezin, vadiatelj fantovekega odseka. Po naših informacijah pa je nastavljen čisto drugi človek.

Borovnica

V času velikih taborov, ki izpričujejo našo ljubezen do Boga, naroda in domovine, so tudi naši fantje in dekleta prosvetnega društva sklenili povabiti na svojo prvo javno prireditev v Borovnico prijatelje naše katoliške in narodne prosvete. V nedeljo, dne 8. avgusta popoldne prirede poleg prosvetnega doma javni športno-gimnastični nastop, po nastopu pa se bomo v nepriljudni prosti zabavi ob zvokih logaške godbe povesečili. Ker so železniške zveze zelo udobne, pričakujemo veliko prijateljev, posebno iz brateških odsekov in krožkov.

Ne spakujte se!

Ne delajte jeziku sile!

Govorite naravno, pišite res slovensko!

Pišite Nestrokovnjak.

ZA NAMEČEK

Ko govorimo že o narodnih rečeh, narodnem jeziku, morda ne bo neumestno, ako tukaj izlijem še svojo narodno bolečino, ki jo čutim že dolgo.

Kako malo se mi brigamo za našo rojake izven Jugoslavije!

Stara znana reč je, da človek v sreči tako rad pozabi na tiste, ki so v nesreči. Posebno v naši tako strašno sčibčni dobli Bogataš se malo briga, kratkomalo ne misli na to, kako se godi revežem. Gleda le, da je njegova miza dobro pogrnjena; ali imajo pri sosedu kaj v loncu dati ali ne, s tem si ne dela skrbi. Nekoliko temu podobno se mi zdi ravnanje jugoslovanskih Slovencev nasproti rojakom izven jugoslovanskih meja. Ne rečem, da se zanje ne brigamo prav nič; gotovo pa veliko premalo. Saj bogataš že da kak dar revežem, pušča jih pa vendarle v revščini. Široka masa ljudstva našega, ne samo kmečkoga, marveč tudi mestnega, politeligenatna in tudi inteligentna, se za te Slovence sploh ne briga.

Hočete dokazov? Pa koliko bi jih lahko našli! Z veliko težavo se je nedavno za neki vlevažen narodni namen, za kulturno delo Slovencev izven Jugoslavije, v Ljubljani s silo dobilo 30.000 din. V enem samem ljubljanskem kinu so pa tako nedeljo 30.000 Din potrošili. Ljudje si hočejo zabave, hočejo biti veseli, letajo okoli po deželi, po hribih, skakejo, plečejo, se drčajo, pojejo, pičejo, vriskajo, — komu pridejo na misel koroški ali primorski Slovenci, kako so vtenjeni, da se kar ganiti ne morejo in na Primorskem niti ene slovenske pesmi zapeti ne smejo! Naši ljudje si pa zaradi tega življenja kar nič ne grenijo.

Saj tudi mi v Jugoslaviji nismo ravno v raju. Toda zdaj vendar se precej svobodno dihamo. Malo bolje se nam pa le godi kakor onim. Čemur se ne morem načuditi, je pa to, da nism našel potrebnega zanimanja za to niti pri onih, ki stisko naših rojakov čutijo

Sport

Glavno kolesarsko drž. prvenstvo v nedeljo, 8. avgusta

Na lanskem kolesarskem državnem prvenstvu A. kategorije, ki je bilo iz Ljubljane v Zagreb, in kjer je nekaj za Samoborom celotno skupino kakih 16 konkurentov nenadno presenetil favorit Prošek tako, da je na cilj v Zagreb privozil kar okrog 15 minut pred zasledovalci, smo videli pravo borbo in polno soglasje vseh proti enemu, ki pa se mu je konec koncev vendarle prosi izmuzniti se.

Letos, t. j. v nedeljo, 8. t. m. pa bomo imeli cilj v Ljubljani na Dolenjski cesti pred Jelačinom. Ker je naše dirkalno kolesarstvo v tej sezoni posebnost razgibano, je upati, da bo tudi tega dne borba napeta; poleg tega pa je upoštevati še lego proge, ki je iz Zagreba v Ljubljano mnogo težja kakor pa obratno. V razpisu tega prvenstva, ki ga je kolesarska podzveza dobila pred nekaj dnevi, je tudi rečeno, da startajo na tem prvenstvu tudi neodvisni dirkači, t. j. Grgac, Ljubič in Fikel ter da se ti dirkači klasificirajo posebej. Koliko bo ta odredba v zvezi s pravilnikom in bodo li neodvisno vozili skupno z amaterji, se bo še razčistilo, kajti mnenja smo, da ni vseno, če v medsebojni vožnji pomaga amater amaterju ali neodvisen amaterju.

Propozicije

Kolesarska zveza kraljevine Jugoslavije v Zagrebu priredi v nedeljo, dne 8. avgusta 1937 dirko za državno prvenstvo.

Dolžina proge je 150 km. Zagreb Ribarski otok — Stupnik — Sv. Nedelja — Samobor — Brezice — Kostanjevica — Novo mesto — Visnja gora — Ljubljana.

Pravico startati imajo dirkači A. kategorije (prvostopenjski), ki posedujejo zvezno dovoljenje za leto 1937 kakor tudi neodvisni dirkači, ki se posebej omenjujejo.

Start je skupen v Zagrebu na Ribarskem otoku točno ob 7 jutraj. Cilj je v Ljubljani okrog 12.

Nagrade dobi 10 prvoplasiranih dirkačev. Startnina din 10 za vsakega dirkača. Nagrade se razdelijo takoj po dirki in sicer v prostorih, ki jih določi ljubljanska podzveza.

Vozil se po pravilih in pravilnikih K. Z. K. J. in U. C. I.

Nanga Parbat

Pet ponesrečencev so že našli. Poročilo Pavla Bauerja, ki vodi reševalno ekspedicijo.

Ko smo več dni kopali ob vznožju ledenika pri taborišču št. 4 v višini čez 6000 m, smo v četrtek zvečer kontno našli prve sledove ponesrečenih planincev. Sotore je pokrivala plast debelih ledenih skladov in zmazjenega snega, debela dva metra in pol. Dva dni smo morali trdo delati, da smo prodrli do dveh šotorov; tam smo našli Pfeifferja, Hartmanna, Heppa, Wiena in Fankhauserja. Pokopali smo jih skupaj ob vznožju padle ledene plošče, velike kot hiša.

Tretjega šotora, kjer sta prenočevala Müller in Götner, nismo mogli izslediti. Ker so bili naši ljudje čisto pri kraju moči in je tudi že živela in goriva primanjkovalo, smo morali daljnje iskanje opustiti.

Kraj, kjer je bilo taborišče št. 4, je bil v letih 1932 in 1934 kolikor toliko varen. Več tednov je bil oporišče in izhodišče za naskoke na vrh in nikdar se niso plazovi spuščali mimo taborišča, niti v njegovi bližini. Topot pa so se utrgali ogromni ledeni skladi, ki so potegnili s seboj novi sneg, zdrsnili čez veliko, malone vodoravno planoto in pokrili prostor 400 m v dolžino in 150 m široko. Plaz se je spustil v noči od 14. na 15. junij, nekaj minut po polnoči in je presenetil člane ekspedicije, ko so trdno spali. Vsi so mirno ležali v svojih šotorih, ko smo jih našli in njihova lica in roke niso prav nič kazale, da so opazili plaz, ki jih je zasul.

22. julija se je reševalna ekspedicija zdrava in vsa vrnila v glavno taborišče in zdaj je že na potu proti domovini.

Razpis

medklubskih kolesarskih dirk na dirkališču, katere bo priredila dne 15. VIII. 1937 v proslavo desetletnega obstoja kluba kolesarskega sekcija športnega kluba »Zeleničar«, Maribor.

Dirke bodo dne 15. VIII. 1937 z začetkom ob 14.30 na stadionu SK Zeleničarja ob Trnški cesti, na progi dolgi 420 m, ki ima dva nedvigljena zavoja, po sledečem razporedu:

1. Pozdravni krog, 2. Glavna dirka za prvenstvo Maribor — 30 krogov, 3. Dirka s ciljem — 30 krogov, vsak 5. krog cilji, pri zadnjem cilju se štejejo točke dvojno, 4. Handicap dirka — 30 krogov, 5. Tolalčna dirka — 10 krogov.

Darila bodo prejeli: za točko 2.: I. pokal, II. da-

rilu, III. IV. in V. kolajne; za točko 3. I. darilo, II. darilo, III. darilo, IV. in V. kolajne; za točko 4.: I. darilo, II. in III. kolajne; za točko 5.: I. darilo, II. in III. kolajne.

Pravico do starta imajo vsi dirkači, ki imajo pravilno izdano legitimacijo Kolesarske zveze kraljevine Jugoslavije za leto 1937. Vask dirkač vozi na lastno odgovornost ter se mora strogo držati predpisov U. C. I., ki so določeni za dirke na dirkališčih. Posebno se opozarja dirkači na naslednje: SK Zeleničar, Maribor, Delavnica drž. železnice, najkasneje do 8. VIII. 1937. Prijavljiva snaga din 10 za dirkača.

Dirkači se morajo javiti širili na dirkališču na dan dirke najkasneje pol ure pred startom radi pregleda koles. Odredbam širije se mora vsak dirkač brez pogoja pokoriti, sicer bo izključen od daljnega tekmovanja.

vanja. Eventualni protesti se morajo vložiti najkasneje 10 minut po vsaki končani točki a protestno fakso od dia 20, ki se v slučaju upravičenosti odnoma ugodno rešitve vrne, sicer pa zapade v korist prireditelja. Razdelitev nagrad bo po končanih dirkah na igrišču. Za vse drugo veljajo določila pravil in pravilnikov Kolesarske zveze kraljevine Jugoslavije.

Kolesarska Podzveza Ljubljana: Redna seja U. O. se vrši v sredo, 4. t. m., ob 20 v sejni sobi restavracije »Slavica« Gosposvetska cesta. Dnevni red: Jugoslov. drž. prvenstvo A. kategorije, ki se vrši v nedeljo, 8. t. m. in slučajnosti. — Pozivajo se vozači, da se jugoslovanskega državnega prvenstva udeležijo v šm vednem številu. Start ob 7 jutraj v Zagrebu pri Ribarskem otoku, cilj okoli 12 na Dolajski cesti, pred gostilno »Jelačina«.

ZAHVALA

vsem za vse sočustvovanje in vso pomoč ob bridki izgubi in dolgi bolezni dragega nam soproga, očeta, brata in strica, gospoda

DR. JOŽETA PUNTARJA

bibliotekarja državne knjižnice

Zlasti se zahvaljujemo g. p. dr. Romanu Tomincu za duhovno pomoč in tolažbo, čestitimi gg. pp. frančiškam za spremstvo in posebej gospodu župniku p. Kazimirju Zakrjasku za vodstvo pogreba in ganljivo besedo v slovo ob grobu. Priščno se zahvaljujemo nadalje vsem, ki so našega dragega počastili na zadnji poti s svojo udeležbo; vsem gg. predstavnikom oblastev, posebej g. banu in zastopanemu g. mestnemu načelniku; vsem društvom in korporacijam, posebej slov. kat. akad. starešinstvu; vsem zastopstvom časopisov in revij; gospodom univerzitetnim profesorjem, posebej g. univ. prof. Fabjanu za prisrčni zadnji pozdrav na grobu v imenu slov. kat. akad. starešinstva in Leonove družbe; izrečno vsemu uradništvu drž. knjižnice za korporativni kolegalno sočutni nastop z g. upravnikom na čelu. Hvala tudi pevskega zbora »Ljubljana« za globoke žalostinke, kakor tudi vsem ljubeznivim darovalcem cvetja in vencev; pa tudi vsem, ki se našega dragega spominjajo v molitvi.

Iskrene zahvale smo dolžni tudi vsem gg. zdravnikom za ves trud in ljubeznivo pomoč v dolgi bolezn, posebej g. šefu zdravilišča na Golniku dr. Neubauerju in dr. Hausu. Hvala čč. sestram, ki so trpečemu požrtvovalno stregle.

Ljubljana, dne 2. avgusta 1937.

Mara Puntarjeva in otroci z vsemi sorodniki.

Za vedno me je zapustil moj nadvse ljubljani soprog, gospod

dr. Alojzij Bratkovič

advokat

Ki je po dolgotrajni in mučni bolezn, previden s tolažili sv. vere, v 61. letu svoje starosti, v ponedeljek, dne 2. avgusta 1937 umrl.

Pogreb nepozabnega in preblagega pokojnika bo v sredo, dne 4. avgusta 1937 ob 16 popoldne izpred hiše žalosti.

Sv. maša za dušnico bo v četrtek, dne 5. avgusta 1937 ob pol 7 v farni cerkvi v Slovenjgradcu.

Priporočam ga v blag spomin in molitev! Prosim tihega sožalja!

Slovenjgradec, dne 2. avgusta 1937.

Marija Bratkovič, soproga

in ostali sorodniki

slimo. Da bi bilo le nam dobro! Ko bi res prav »nacionalno« čutili in imeli trpeče naše rojake bolj pred očmi, bi se strankarski boji med nami sami po sebi omilili.

Da smo Koroško sami zabrekli, to je gotovo. Tisti pa, ki je tega največ kriv, velja še vedno za največjega narodnjaka. (Berite Hribarjeve spomine!)

Toda kar je, je! Vprašanje je, če se zdaj ne da še kaj več storiti. Ob obletnici koroškega plebiscita beremo navadno po časnikih spet kak mogočen vzklík, da nanje ne bodo pozabili itd. Potem je pa spet celo leto tiho...

Med drugimi smo brali ob taki priliki tudi tole besedo: »Mi še nismo izčrpali vseh sredstev, da bi Avstrijce pritisnili, naj dajo Slovincem njih pravice.« — Tako! Niste izčrpali vseh sredstev? Da, nismo jih izčrpali! V celih 18 letih ne! Resnično! In to je listo, kar je posebno neumljivo!

Na kaj je tukaj pisec mislil? Brez dvoma na »junktim« med pravici Nemcev v Jugoslaviji in Slovincem v Avstriji. Da, to, to! — Nimamo vpogleda v politično kuhinjo; a pamet nam pove, da je med pravici Nemcev v Jugoslaviji in Slovincem v Avstriji neka zveza, neka medsebojnost, ki bi se dala, ki bi se morala izrabiti v prid Slovincem. Kake narodne ugodnosti uživajo Nemci v Jugoslaviji? Nimamo pri roki števil, a brali smo že, da imajo veliko število svojih ljudskih šol, celo svoje učiteljske, ako ne morda tudi gimnazije. Slovenci na Koroškem pa niti ene ljudske šole! Nemcem ted pravice počemo kratki. Pravica vsem in vsakemu! Zato pa tudi koroškim Slovincem!

Kako se brigajo za svoje ljudi izven svojih meja Nemci in Italijani? Brigajo za vsakega posameznika! Pa sta to velika naroda in bi se jim toliko ne poznalo, če zgubijo nekaj tisoč svojih. Pri nas se pa to nekaj pozna! Njih briga in naša briga je ravno v nasprotnem razmerju, kakor bi morala biti! Njim bi se ne bilo treba brigati za vsakega posameznika svojega rodu, nam pa. Je pa ravno narobe. — Ali kako se Madžari brigajo in ženejo za »svoje« zgubljene pokrajine! Kdor je bil v Budimpešti, je to lahko videl na cesti.

Zdaj pa je vprašanje, ali bi se res ne mogla avstrijski vladi staviti alternativa: Aut — aut! Ali — ali! Ali vi daste Slovincem na Koroškem, kar jim gre, ali pa tudi mi vzamemo Nemcem pri nas, kar imajo! — Res, da je Nemcev tukaj veliko več kakor Slovencev tam gori. Pa zato je pritisk tem lažji!

Ali ste pa že kdaj slišali, da bi bila naša vlada avstrijski stavila tako alternativo? Ne spominjamo se, da bi bili kdaj o tem brali. Pa tudi se ne spominjamo, da bi bil kdo tako zahteval vladi stavil. Niti v časnikih, niti na zborovanjih, niti v narodni skupščini, niti v senatu. Tam se pripravajo o vsem potrebnem in nepotrebnem. Tam naskakujejo z velikim pogumom slovenski »klerikalizem«. Ali pa je že kateri nacionalist zinil besedico za zatirane rojake?

Ljudje slovenski, kaj pa mislite? Ali imate v tem oziru polzevo kri? Saj drugače je nimate. Saj za medsebojni prepri ste dosti vroče-krvni. Ali je mar res vsak poskus brezuspešen? Da bi se nič ne doseglo, če bi naša vlada na avstrijsko na ta način pritisnila, lega naj mi nihče ne trdi! Če delajo države med seboj trgovske pogodbe s stalnim pogojem »daj-dame, ali bi res ne bilo mogoče take pogodbe napraviti tudi za narodne pravice? Zakaj se torej ne zgodi? Kje tiči vzrok? Ali naša vlada noče? Ali ne more? Ali ne sme? Kako da vendar ne?! To bi mi želeli vsaj vedeti. Po ponesrečenem koroškem plebiscitu je rekel zaslopnik Jugoslavije v Celovcu: »Teh petnajst tisočev, ki so glasovali za Jugoslavijo, ne bomo nikoli pozabili!« Zdaj pa se zdi, da so nanje pozabili popolnoma.

Toda če Srbi ne čutijo toliko te potrebe in ne načnejo te zadeve sami, kako da se v celi Sloveniji vsa ta dolga leta ne sliši noben glas po tej zahtevi? Ne čuti niti najmanjši pritisk na vlado, naj bi vendar uporabila svojo moč, da to doseže. O tem ne slišimo nikjer nobenega glasu. Neumljivo!... Ali naj se koroški Slovenci res kar mirno vlečejo k smrti-nemu spanju?!

Kako je že rekel nekoč g. Finžgar? »Vsak narod ima tako usodo, kakršno zasluži...«

Naš čolnč otmimo!
(Konec)

J. K.

Triperesna deteljica

Spisal M. Kunčič. — Ilustriral M. Sedej.

Jernač je sedel globoko ekličen za mizo in preštevati srebrne kovance. Zvenket denarja je bila zanj najslajša godba tega sveta. Blažen smehljaj mu je igral na ustih, oči pa so se mu lesketale kakor človeku, ki gleda nekaj nedopovedljivo lepega. Tako je bil zatopljen v svoje »delo«, da je preslišal cigankine korake v veži in škripanje vrat.

»Dobro dan, oče!« je pozdravila ciganka in njen pogled je pohlepno obvisel na kupu srebrnikov.

Skopuh Jernač se je grozno prestrašil. Iztegnil je roke in hitro pokril svoj zaklad, kakor da ga hoče braniti od zadnjega diha.

»Kaj hočeš, babnica?« je zarenčal in sumljivo motril ciganko.

»Nič hudega, oče, nič hudega, bogami,« je za regljala ciganka.

»Poberi se!« je zakričal stariček in pokazal vrata. Ciganka ga je neskončno užaljeno pogledala, zmajala z glavo, kakor da ne more verjeti svojim očem, ter rekla:

»Kaj slišim, oče, kaj vidim? Srečo podite od hiše, srečo!«

»Da bi te vrag, babnica neumna, kakšno srečo?!« je zarenčal stariček in jo srdito ošinil z očmi.

»Berač! si prišla — pri meni ne dobiš belič!«

Ciganka je dvignila roko kot k prisegi in zavila oči, kakor da kliče samo nebo za pričjo, kako krivo jo sodi.

»Denarja imam sama kot pečka, če hočem, bogami!« je vzklila in zaničljivo zamahnila z roko proti denarju, kakor bi hotela reči: Kaj bo tale beračija! Potegnila je izza pasu papir, ki je bil ves umazan in čez in čez pokrit z nerazumljivimi črkami. Pomolila ga je Jernaču pred nos in vprašala s komaj slišnim glasom:

»Oče, ali veste, kaj je tole?«

Jernač je pogledal papir, pogledal ciganko, krepko pljunil in zarenčal:

»I kaj! Papir, umazan papir!«

Ciganka je s prstom pokrila črna krog sredi papirja in njen glas je postal tako skrivnosten, da je Jernač kar spreletelo po vsem telesu:

»Tukajle, oče, je zakopan zaklad!«

Jernač je kar pognalo s etola, kakor da ga je nekdo zbodel z iglo.

»Zaklad? Kakšen zaklad?« je zajecjal in oči so se mu lakomno zablskale.

Ciganka se je sklonila k njegovemu nšesu in mu začela nekaj na dolgo in široko pripovedovati —

Noč se je spustila na zemljo. Luči po hišah so ugašale. Vseposod je zavladal mir in pokoj.

Ko je ura v zvoniku oznanila enajsto uro, je iz Jernačeve hiše stopila temna postava. Oprezno je pogledala na vse strani, potem pa je zatonila v temo.

Na križišču zunaj vasi je stala samotna kapelica. Tja se je prihuljeno splazila črna postava, oborožena z lopato in rovnico.

Skrivnostni nočni romar je bil stari Jernač. Pred kapelico je obstal, odložil orodje, začrtal s kredo širok krog, sedel sredi njega na tla in napeto prisluhnul v noč.

Nekje daleč je z zamolklim glasom pel skovir, drugače pa je bilo tiho vse.

TEL. 21-24 **MATICA**

Samo še danes!
Najlepši pevski tim!
Benjamin Gigli pole poleg lepih pesmi
saje iz Tosce, Manon, Norme
TI SI MOJA SREČA

Predstave danes ob 19.15 in 21.15 uri

MALI OGLASI

V malih oglasih velja vsaka beseda Din 1.—; ženitovanjski oglasi Din 2.—. Najmanjši znesek za mali oglas Din 10.—. Mali oglasi se plačujejo takoj pri naročilu. — Pri oglaših reklamnega značaja se računa enokolonoska, 3 mm visoka petlinna vrstica po Din 250. Za pismene odgovore glede malih oglasov treba priložiti znamko.

Službodob

Kuharico

najraje z dežele, katera bi bila v pomoč gospodinjici v restavracijski kuhinji sprejemem. Ponudbe na upravo »Slov.« z zahtevo plače pod »Takoj« 12230.

Začetnica strojepisja

dobi priliko prakse tudi v korespondenci — dobra tipkarka pa poldnevno zaposlitev. Prijave pod »Vestna 11914« na upravo »Slovenca«. (b)

Korespondentinja

Tekstilna tovarna v okolici Ljubljane sprejme korespondentinjo z večletno prakso, perfektno v slovensčini, srbo-hrvaščini, nemščini, stenografiji in strojepisju, nadalje gospodinjico z znanjem jezikov, stenografije, strojepisja, hitro računarico, za takoj ali 1. oktober. Pismene ponudbe na upr. »Slovenca« pod »Tekstilna« št. 11828. (b)

Vajenci

Pekovskega vajenca

sprejme pekarna Pučelk, Fram. (v)

Pekovski vajenec

priden in pošten se takoj sprejme. Vsa oskrba v hiši. Alojz Noč, pekarna, Sl. Javornik na Gor. (v)

Pouk

SIVILJE!

Krojni tečaj

za damska oblačila se vrši od 16. avgusta do 4. sept. Priglasitve sprejemam od 9. avg. dalje.

TEODOR KUNC

lastnik krojne šole
Ljubljana
Aleksandrova c. 5, II. n.

Posredstva

V Brežicah

in okolici so naprodaj hiše, krasna stavbišča, vinogradi, sadovnjaki in gozdovi ter zaokroženi deli Attemsovega veleposredstva. — Pojasnila pri inž. Miklau Otmar, Brežice. (p)

Vnajem

IŠČEJO:

Boljši mlin

vzamem v najem, ali pa sprejemam boljše mesto nadmlinarja. Lovro Kirbas, nadmlinar, Sred.šče.

ODDAJO:

Lep suh prostor

pripraven za delavnico ali skladišče oddam. Poizve se Stari trg 32.

Okusna in lahko prebavljiva

NESTLE-JEVA MOKA

je zelo primerna hrana za otroke

v času poletne vročine

Zdrava kmetijska deklica

z meščanskostjo, izobrazbo se želi izučiti v trgovini v mestu ali na deželi. — Naslov v upravi »Slov.« pod št. 12237. (v)

Kupimo

Kupim

majhen ročni voz »dijecov«. Naslov v upravi »Slov.« pod št. 12243. (k)

Radio aparati

in kolesa poceni

pri

RADIO STARKEL

MARIBOR

Trg Svobode št. 6

Glasba

Gramofonske plošče

Slovenske pesni, harmonika, pesni in filmski klagerji samo po Din 30.—

Vzamemo v račun tudi stare plošče!

elektroton

PASAŽA NEBOTIČNIK

Širite »Slovenca«!

V SA KO JUTRO MLAJŠA!

Drevl: Uporabite rožnato kremo To-kalon, hranilo za kožo, ki vsebuje Biocel, senzacionalno odkritje dr. Stejskala, profesorja dunajskega vseučilišča. Ta vitalna hrana za kožno tkivo se pridobiva iz skrbno izbranih mladih živali. Znanost je ugotovila, da baš zaradi izgube tega naravnega elementa iz kože nastajajo gube. Krema Tokalon, hranilo za kožo, z Biocelom vrača koži ta element v času počitka ter napravi kožo spet gladko, čvrsto in mlado.

Jutri zjutraj:

Poglejte, v koliki meri je koža bolj sveža in gladka že po prvi uporabi. V nekaj dneh začne gube izginjati. V tednu dni ste videti za leta mlajša. Uporabljajte zjutraj belo kremo Tokalon (ki ni mastna). Ona razkroja zajedalce ter napravi kožo mehko, gladko in belo. Zene 50 let lahko dobi očarljivo polt, s katero bi se lahko ponasala vsaka mladenka. Uspešni rezultati so zjamčeni, ali pa se denar vrne.

Spalnice

od 1800 din naprej; kuhinje od 800 din naprej. vam nudi mizarstvo Josip Goljar, Florjanska 1.

Obrt

Gumbe, plise, entel, ažur predtisk in monogram hitro izvrši Matek & Mikeš, Ljubljana, poleg no-tela strukelj. (t)

Denar

Vrednostne papirje vseh vrst kupuje Slovenska banka v Ljubljani. Krekov trg 10, tel. 27-52

Hranilne vloge

vseh denarnih zavodov, terjatve in vrednostne papirje

vnovčim

najkulantnejše po najvišji ceni

takoj v gotovini

AD. PLANINSEK, LJUBLJANA, Beethovnova ulica 14, telefon 25-10.

Hranil. vloge

prodaste najbolje potem moje oblastveno dovoljene pisarne.

Takojšnja gotovina.

Rudolf Zore, Ljubljana
Gledališka 12. Telef. 35-10

Stanovanja

ODDAJO:

Dvosobno stanovanje

oddam v Črnučah št. 68 (pri postaji). (e)

Trisobno stanovanje

visokopritlično, kopalnica, plin, oddam z novembrom. Bohoričeva ul. 20.

IŠČEJO:

Enosobno stanovanje

za september ali oktober išče tričlanska družina. Ponudbe upravi »Slovenca« pod »Državnica« št. 12228.

Prodamo

Kovčke, ročne torbice, aktovke, denarnice, nahrbtnike itd. — v veliki izbiri priporoča IVAN KRAVOS, Maribor, Aleksandrova cesta 13. (i)

50% znižane cene na patent

Bischofove lestve

na mariborskem tednu in pri trdnici Gustinčič. Sadobrane prej 65 Din — sedaj 14 Din. Izkoristite priliko! Sedaj in nikoli več!

MALINOVEC

pristen, naraven, s čistim sladkorjem vkuhan — se dobi na malo in veliko v lekarni dr. G. PICCOLI, Ljubljana, nasproti »Ne-botičnika«.

VINA

prvovrstna po najugodnejših cenah kupite pri

Centralni vinarni

v Ljubljani.

TELEFON ŠTEV. 25-73

2951

DRVA

PREMOG

IV. SCHUMI

DOLENJSKA

CESTA

Razno

Prevzamem

razne vrste selitve, prevoz drv in premoga ter vsakovrstne vožnje s kolesi. Postrežba solidna — cene nizke. Se priporoča Belčič K., Vidovdanska c. št. 4, Ljubljana. (r)

Agnes Günther:

Dušica - Rožamarija

Glavno kosilo ima Rožamarija zvečer in za to je dobro preskrbljeno. Četudi se sama ne dotakne ted jedit, vendar nikdar ne občuti, da ji nekaj manjka. Ne, zadovoljna in srečna je, da ji teh jedi ni treba več jesti. Kako dobro ji je, da sme občudovati imenitni tek teh otrok! Morda ju bo pa le še ukrotila. Nekega dne izpregovori deček besedico: vrabček. — Doumel je, da ga bela gospa zove s tem imenom. Ta beseda je izraz vsega njegovega čustvovanja ter jo izgovarja zdaj proseče, zdaj plašno, kakor pač napreduje njegovo nasičevanje. Kadar to človeče izgovarja besedo »vrabček«, se zdi, kot bi žival začela govoriti. Zaljubljen je to edina beseda, ki izraža celo vrsto njegovih čustev. Vrablja ne pride niti tako daleč. Ko je minilo nekaj dni, se že obena pozna, da sta postala okroglejša. Toda način, kako použivata svoje kosilo, je še vedno izviran in tudi dotakniti se ju še ne sme. In vendar se osamljena Rožamarija dnevno veseli na svoje nepovabljene goste. Kako čudno ji je pri srcu, da more nekaj darovati. Doslej so ji še bili vse povrnili, kar je bila dala drugim. Kako malo veselja ji nudijo dnevi! Veak dan ji vzbuja srčno bol! Naj si še tako lepo prebira na belem marmornatem balkonu med palmami ob sinjem morju, živi vendarle v izgnanstvu. Njen oče se bo sčasoma tej misli privadil, da ima hčer, ki je zahrbtna, lažljiva in trmasta ter jo bo izbral iz svojega življenja. Srečen bo, da mu ne povzroči še vse kaj hujšega.

Neka strupena rosa lega vsak dan na njeno dušo. Kadar se poda na izprehod, kar se dogaja zelo redko, ne more gospod profesor svojemu mlademu prijatelju sporočiti nič razveseljevega o potomki Hohenstaufov. Rožamarija ne zahaja več na rtič. Tam je preveč elegantnih ljudi, ki se prikazujejo in izganjajo. — Sence! — Najprijetneje je

še, počivati na belo zapredeni marmorni verandi med dvema ljubkima levoma iz belega marmorja ter zreti venjak na znani komadič sinjega morja. Ob teh trenutkih postaja Rožamarija čudno milobno okoli srca, posebno odkar izpada glavno kosilo. Prikazujejo se njeni duši razne otroške dobe. Praznik lilij... Gleda v duhu Harra, kako stopa proti hladnemu studencu, kako križari po šaru, dviga roko nad oči ter opreza za njo v sončnem žaru. Kako počiva na ozari med nageljčki in majajočo se travo. Kako opojno diši timijan, s katerim mu je bila napolnila žepa. In vsi ljudje, ki so tekali z lahnimi, prožnimi koraki po hodnikih in zavitih stopnicah, se ji znova pojavljajo.

Kako dobro je, da je miss Granger zadremala za orjaškim časopisom in ji ne more več dajati raznih pojasnil!

In še nekaj drugega je odkrila Rožamarija. Čim manj novih vtisov je čez dan sprejela njena duša, tem svetlejša, jasnejša in čistejša so vse te slike. — Ali res vidi razvaline? — Čemu stoji Harro poleg rumenega marmornega stebra in kako to, da jo tako zabode v srce, ko ta slika hipoma izgine?

O vsem tem razmišlja Rožamarija, ko veze svojo ročno preprogo. Pod njenimi rokami se poraja čudovita umetnina.

Zajtrkuje le še prav malo. Skodelico čaja, včasih tudi malce medu in košček kruha. Drugega zajtrka ne mara več in tudi če ji ga prinesejo, se ga ne dotakne. Njena zvesta Liza bi se zelo žalostila, če bi ji ne poročal Adolf o imenitnem teku princese pri njenih samotnih kosilih.

In Rožamarija veze v to preprogo tudi vse svoje hude misli in pogosto je njen nasmehek malce čuden. — »Kadar delam, je zelo zagonetno, oče! — Zate je bolje, da nimaš otrok, kot da bi jih rodilo sovražstvo ali pa da bi morali tekati po svetu ožigosi in sramoto. — In tega ne boš nikdar izvedel, nikdar!«

Kadar sreča Rožamarija na svojih redkih izprehodih gospoda profesorja, jo vselej pretrese. Spo-

minja jo tako zelo na gospoda samostanskega pridigarja!

Zopet se bliža božič. Njen oče ji piše:

»Zelo neprijetna mi je misel, da boš preživela božič sama v tujini. Ako bi nujno želela, bi morda po prazniku mogel za nekaj dni od doma. Tvoje želje so zelo skromne in ne vem, če bom tokrat zadel!«

Rožamarija se prestraši. Ne! Oče ne sme priti. Sedel bi poleg nje, držal bi ga za roko, poslušala bi njegov glas in vendar bi se čutila strašno osamljeno, tako daleč, daleč od njega. Pisma, ki si jih dopisujeta, ne prikazujejo strahovite stene, ki ju loči.

In ona mu dopisuje zelo prijazno in malodane veselo o majhnih italijanskih beračih katere preskrblja s hrano. Da si to pritrga od lastnih ust, gove ne piše. Tudi ne omeni iz nobeno besedo njegove prijazne ponudbe glede obiska.

Z globokim vzdihljajem odloži knez pismo Rožamariji. Kako daleč ji je še naproti, mnogo predaleč. Preslaboten oče je! Kako bi mogel vobče vzgajati sina, če je proti svojim otrokom tako popustljiv! Da se mu mora tako tožiti po tem trmistem, s krivdo obremenjenem otroku! Na vse bi bil rad pripravljen, ako bi mu privoščila toli zaželjeno besedo!

Toda na božično darilo vse to ne sme vplivati!

In hojka iz Braunecka je našla navzlic vsem carinjskim šikanam pot do vile Riposa v Bordigheri. Tu stoji med mnogimi zlatimi ogledali v vsej svoji skromnosti mrka in preprosta. — Rožamarija je nataknila le svečice! — Mnogo lepih in dragocenih stvari je bilo v zaboji, katerega so bili poslali iz Braunecka. Liza je vso to krasoto razprostrla po mizi in miss Granger se jih je s tresočimi rokami dotikala. — V zadnjem času se je začela že tresti. Našli so tudi odlični brauneški leci, katerega pripravljajo po prastaremu receptu v grajski kuhinji in ki razširja tako domač duh.

»Dospel je še drug zaboj za princeso iz Rima. Ali naj tudi tega odpremo?«

Liza krili z dileto po zraku in vpije: »open, open!« Miss Granger biva šele petnajst let v Nemčiji. Ne sme se torej od nje pričakovati, da bi že obvladala ta težavni jezik, posebno še, kadar je, kot pri Lizi, nekoliko pomešan z narečjem. — Miss Granger pa vso prestrašena kriknje: »no, no!« ter vsa zmešana in razburjena sede na belo jutranjo princesino haljo.

»Ta ženska postaja vedno bolj neumna,« si misli vsa nevoljna Liza.

Kar vstopi, s počasnimi in utrujenimi koraki, Rožamarija, da sprejme svoja darila. Ko jo zagleda Liza, se hudo prestraši. Ker ne vidi vsak dan svoje gospodarice, ni prej opazila njenega obupnega stanja. Domneva, da jo danes prvič vidi, kakršna je v resnici. Na njenih ustnicah je komaj viden rahel rožnat dih. Popolnoma je že sključena! In te roke! Kako je mogoče, da je Liza doslej vse to prezrla? Čisto so oslabele, da jih princesa komaj dviga. Na njih smrti bledini se odražajo žile kot modre vrvice.

Oh, ko bi bili doma v Braunecku! Lizi je, kot bi ji legel težek kamen na srce. — Ozira se po trepetajoči miss Granger, kateri že gre na jok, in na rjavooko Angelino. Zaljubljeni Adolf jo je že porisral.

Kaj porečejo v Braunecku? Liza naloge je, brigati se za obleko in za lase priznava ter ji pomagati pri oblačenju. Razen tega mora znati molčati in si ne sme prilaistiti tujega blaga niti toliko, ko je črna pod nohtom. Princese iz Braunecka niso zaupali Lizi Lader, hčerki ključavničarja v Braunecku. Ko vidi Liza oboroženo trpečo gospodarico, jo vse te lepe in koristne stvari, katere ji je podaril božiček, nič ne veselo. Razmišlja mora in razglablja kot nikdar v življenju. Razen nje nima princesa trenutno pred seboj kneza, upravitelja domen in celo gospoda pridigarja, ki jo vprašujejo: »Ali ni nihče tega poprej zapazil, pisal ter pravočasno pozval zdravnika?«